Тошкент ҳақиқати

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

Вилоят ижтимоий-сиёсий рўзномаси

1991 йил 12 октябрь • шанба

№ 198 (10.194). Баҳоси 10 тийин.

МУСТАҚИЛ ЎЗБЕКИСТОН ЭЪТИРОФ ЭТИЛДИ

ТБИЛИСИ, 10 октябрь. (**Сакинформ** агентлиги мухбирлари Эдуард Эдиберидзе ва Гурам Чанишвили — ЎзТАГ учун). Грузия пойтахтида ўтаётган республика Олий Кенгаши сессияси мустақил Ўзбекистон давлати адресига якдиллик билан мурожаатнома қабул қилди:

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИГА

Ҳурматли депутатлар!

Грузия Республикаси Олий Кенгаши, бутун грузин халқи ўзбек халқининг 1991 йил 1 сентябрь куни Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллиги эълон қилиниши билан якунланган озодлик ва мустақиллик учун курашини табриклайди.

Грузия Республикаси Олий Кенгаши Ўзбекистон Республикасини мустақил истиқлол давлат, халқаро ҳуқуқнинг тўла ҳуқуқли субъекти деб тан олади ҳамда икки давлат ўртасида дипломатия муносабатларини ўрнатиш тўғрисида Ўзбекистон маъмурлари билан исталган вақтда музокаралар бошлашга тайёр эканлигини изҳор қилади.

Грузия Республикаси Президенти
Грузия Республикаси Олий Кенгаши

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

Х. ТЎХТАБОЕВ, Ў. Р. УМАРБЕКОВ, Ш. ХОЛМИРЗАЕВ ЎРТОҚЛАРГА «ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ЁЗУВЧИСИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбек адабиётини ривожлантиришдаги катта хизмати, юксак бадиий асарлар яратгани, ижтимоий ҳаётда фаол қатнашгани учун қуйидагиларга «Ўзбекистон халқ ёзувчиси» фахрий унвони берилсин:

Худойберди **Тўхтабоев** — «Ёш куч» журналининг бош муҳаррири.

Ўлмас Раҳимбекович **Умарбеков** — ёзувчи.

Шукур **Холмирзаев** — ёзувчи.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти **И. КАРИМОВ**
Тошкент шаҳри,
1991 йил 10 октябрь.

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ-ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ ТАЪСИС ҚУРУЛТОЙИНИ ЧАҚИРИШ ТАШКИЛОТ КОМИТЕТИДА

Таъсис қурултойини тайёрлаш ишчи гуруҳи коммунистларнинг Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг аъзолари сифатида рўйхатга олиш муддатлари билан боғлиқ жуда кўп саволларига жавобан маълум қиладики, бундай рўйхатга олиш учун муддат чекланмаган.

Жойлардаги ташкилот комитетларига рўйхатга олишни 25 октябргача ўтказишга доир топшириқ таъсис қурултойига вакиллар сайлаш имкониятини таъминлаш учун янги партияни тузиш ғоясини қўллаб-қувватлаётган фуқаролар сонини тахминан аниқлашни кўзда тутади, холос.

• «ҲОСИЛ 91» •

● ЧИНОЗ районидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги пахтакорлари бу йил ҳосилнинг 80 фоизини машиналарда териб олишга аҳд қилганлар. Шунинг учун техникадан унумли фойдаланилмоқда. Далада 28 та терим машинаси тинимсиз ишламоқда. СУРАТЛАРДА: (пастда, чапдан ўнгга) илғор механик-ҳайдовчи Анорбек Ўтаров, бригадир Эргашбек Жўрабеков ва хўжалик раиси Асомиддин Мираҳмедовлар; машина терими (юқорида).

Сураткаш А. МАЛЬЦЕВ.

ИРКУТСКЛИК ПАХТАКОР КЕЛИН

САРЛАВҲАНИ ўқиб ва суратга боқиб ҳайрон бўлаётгандирсиз. Ҳа, шундай. Пискент ноҳиясидаги Алишер Навоий номли жамоа хўжалигида Иркутскдан шу ердаги хонадонлардан бирига икки йил бурун келин бўлиб тушган Вера пахта термоқда. Хўш, нима бўлибди? У ҳақда ёзиш шартми, дейдиганлар ҳам топилади. Лекин бу жонкуяр меҳнаткаш аёл ҳақида ёзишни лозим топдик.

...Хўжалик касаба уюшмаси раиси Акром ака Ғойипов билан Раҳим Маткаримов бошлиқ бригада далаларини айланиб юргандик.

— У шу ерда меҳнат қиляпти, — деди, — теримда илғор.

Биз далада мункайиб пахта тераётган Веранинг олдига бордик. Пахтазордан ийманибгина чиқиб келган аёл биз билан ўзбекча саломлашди.

— Ҳорманг, теримда қийналмаяпсизми?

— Раҳмат, ҳаммаси жойида.

Бирин-кетин саволларни қалаштириб ташладик. Гапга ҳам анча чайир экан. Жавоб биз кутгандан зиёда бўлди.

— Пахта жуда кўп меҳнат талаб қиладиган экин экан,— дейди Вера Сарибоева.— Биринчи йили бироз қийналдим. Шунда менга турмуш ўртоғим Турсунали, дугоналарим Муҳайё, Руқия ва Олия қўлларидан келган барча ёрдамларини аяшмади. Улардан жуда миннатдорман. Қўлларим теримга ўрганди. Ҳозирги ишларим ҳам чакки эмас. Ўтган йили зўрға 40—50 килограммдан пахта терган бўлсам, бу йил кунига 75—80 килограммга етказаяпман.

Дарвоқе, дугоналарининг айтишича, Вера Сарибоева оилада саранжом-саришта аёл экан. Икки йил давомида ўзбек миллий урф-одатларини ўрганиб олибди. Далада эса ерга чигит тушган кундан бошлаб меҳнат қилади. Айни кунларда теримда ўзбек қизлари билан тенгма-тенг мусобақалашаяпти.

Чиндан ҳам Веранинг меҳнаткашлигига ишонч ҳосил қилдик. «Қўлинг дард кўрмасин, иркутсклик келин!».

Х. ШАФОАТОВ,
А. ИКРОМОВ.

СУРАТДА: Вера Сарибоева.

Сураткаш **А. ИКРОМОВ.**

● *Сўз—илғор сабзавоткорларга*

10 МИНГ ТОННАГА ЕТКАЗИЛАДИ

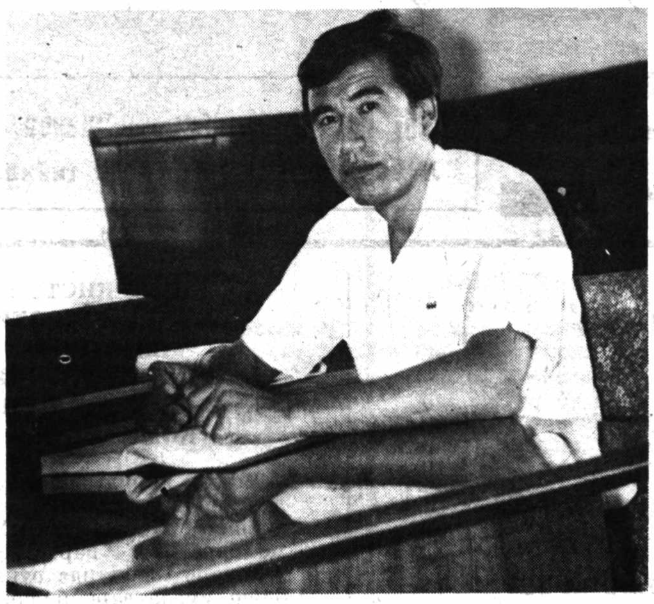

ЎЗИНИНГ кўп тармоқлилиги билан, етиштирадиган маҳсулотларининг салмоқдорлиги билан Оҳангарон ноҳиясидаги барча хўжаликлардан алоҳида ажралиб турадиган Ворошилов номли шўро хўжалигининг сабзавоткор деҳқонлари яна бир улкан ютуқни қўлга киритдилар: белгиланган 7525 тонна ўрнига деҳқонлар куни кеча Ватан хирмонига ва Жумҳуриятнинг улкан нознеъмат дастурхонига 8247 тоннадан кўпроқ сабзавот маҳсулотлари топшириб, бу соҳадаги режани ортиғи билан адо этишдилар. Ҳар гектар майдондан ўртача ҳисобда 320 центнердан ҳосил кўтарилди. Шўро хўжалигида қўлга киритилган бу ютуқлар ўз-ўзидан келгани йўқ, албатта. Кўклам ва ёз ойларидаги бемаврид ёғингарчиликлар, айни ҳосил пишиб етиладиган июль ойидаги сув танқислиги ҳамда айрим участкаларда ишчи кучларининг етишмаслиги ижарачи — сабзавоткор деҳқонларга жуда катта қийинчиликлар келтириб чиқарди. Шу билан бирга атрофдаги Олмалиқ, Оҳангарон ва Ангрен шаҳарларидаги саноат корхоналаридан тинимсиз чиқиб турган заҳарли тутунлар, дудлар экинлар ривожига салбий таъсир қилмай қолмади. Хўжаликнинг деҳқонлари ана шу қийинчиликларни ҳам мардонавор енгишга ҳаракат қилдилар.

Хўжаликнинг мавжуд учта сабзавотчилик участкаларидаги ўн бешдан ортиқ сабзавот етиштирувчи ижарачи жамоаларнинг беминнат меҳнатлари натижасида хўжаликда сабзавотдан мўл ҳосил олинди.

Етиштирилган маҳсулотлардан 800 тоннадан ортиқ пиёз, анчагина миқдорда мева ва бошқа маҳсулотлар хўжалик меҳнаткашлари ва ноҳия, вилоят аҳолисининг эҳтиёжлари учун ҳозир қишга тайёрлаб қўйилди.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ва уни давлатга топширишда совхознинг А. Шамбетов, С. Тўлдибоев ва Т. Каримовлар бошқараётган участкаларининг ижарачи — сабзавоткор деҳқонлари, Ширинбек Ортиқов, Яхшибой Қўшбоев, Жўра Қорахонов, Анатолий Цой ва Неъмат Хўжабоевлар бошқарган бригада жамоалари самарали ҳисса қўшганлар.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, сабзавотчилик билан шуғулланувчи жамоалардаги ишчиларнинг маънавий-иқтисодий рағбатлантирилиши, уларнинг меҳнатга бўлган рағбатини янада ошириб юборди.

Хўжаликда фақат деҳқончилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва давлатга топширишдагина эмас, балки, бошқа соҳаларда ҳам талайгина ютуқлар қўлга киритилди. Ўтган тўққиз ой давомида давлатга 882 тонна сут, 125 тоннага яқин гўшт топширишга эришилди. Амалдаги ойнинг дастлабки ўн кунлигигача давлат тайёрлов пунктларига 300 минг донадан кўпроқ тухум топширилди.

Хўжаликда чорва қишловини беталофат ўтказиш чоралари ҳам кўрилмоқда. Ҳозиргача мавжуд 17 та қўраларнинг ҳаммаси таъмирланиб, чўпонлар иссиқ кийимлар ва ёқилғи билан қисман таъминланди. Қўра ва қўтонлар атрофига чорва моллари учун 5593 тонна дағал хашак, шу жумладан, 3040 тонна беда сенажи, 140 тоннадан кўпроқ табиий пичан ҳамда бошқа озуқалар ғарамлаб қўйилди.

Хўжаликда келгуси йилги сабзавот экинлари ҳосилига ҳам ҳозирдан пухта тайёргарлик кўрилмоқда. 1451 гектар ер шудгорланиб, уларга келгуси йил мўл ҳосил берадиган экинлар экилмоқда, анчагина майдонга пиёз, саримсоқ пиёз. ош лавлаги уруғлари қадалди, кузги ғалла экиш ишлари тугалланай деб қолди.

Давлатга топширилган сабзавотларнинг бартер усули билан бошқа шаҳарлардаги саноат корхоналари маҳсулотларига айрибош қилиниши ҳам хўжалик иқтисодининг тараққий этишига салмоқли ҳисса бўлиб қўшилмоқда. Шу боис бу йил фақат сабзавотчиликнинг ўзидан 657 минг сўмдан кўпроқ иқтисодий фойда олиш мўлжалланмоқда.

Шўро хўжалигида аҳолининг турмуш даражасини яхшилаш ишларига ҳам жиддий эътибор берилган. 5400 дан ортиқ оилага 100—150 килограммдан буғдой улашилди, аҳолининг қурилиш материалларига бўлган эҳтиёжи оз бўлсада совхоз маъмурияти томонидан қондирилмоқда, меҳнаткашлар учун янги уйлар, сув қувурлари, йўллар ва маданий-маиший муассасалар бинолари қурилаётир. Хўжалик сабзавоткорлари ўзларининг ички имкониятларини яна бир бор ҳисоблаб чиқдилар ва яқин кунлар ичида давлатга сотиладиган сабзавотлар миқдорини 10 минг тоннага етказиш тадбирларини белгиладилар. Бунинг учун эса хўжалик меҳнаткашларига атиги икки-уч ҳафта вақт керак, холос.

Шунқор УМИРЗОҚОВ,
Оҳангарон ноҳиясидаги Ворошилов номли шўро хўжалиги директори.

ТУРМУШ ЧОРРАҲАЛАРИДА

ПОЙГА

ТЕХНИКА фанлари номзоди Мирқобил ака Қудратовнинг ўғлида ота касбига иштиёқ туғилди. У ўғлининг онгига тинимсиз изланиш, меҳнат қилиш орқалигина киши ўз мақсадига эришади, деган ғоят тўғри тушунчани сингдира бошлади. Айни пайтда ҳар бир ишда биринчи бўлиш керак, деган ўз ақидасини эслатиб туришни ҳам унутмади.

Муродиллоларнинг қишлоғида моторли велосипед миниш расм бўлган эди. Ўғил боласи бўлган хонадон борки, ўша уйдан моторнинг тариллаган овози эшитиларди. Ўғли мактабни тугатмасданоқ турли хил моторларнинг қисмларини йиғиб, янги техника ихтиро қилди. Кунларнинг бирида «самоделка»сига узоқ вақт тикилиб ўтирди. Нима қилиш керак? Пойгада Турдиматдан ортда қолиб кетишига сал қолди. Агар йўл яна икки ёки уч чақирим чўзилганда ортда қолиши аниқ эди. Буни фақат ўзигина эмас, томоша қилиб турган ишқибозлар ҳам сезишди. Ҳолбуки, улар Муродиллонинг ўзиб кетишига ишонган эдилар. Ҳаммасидан ҳам унга алам қилгани пойгадан сўнг болаларнинг Турдиматнинг атрофида уймалашиб қолгани бўлди. Ваҳоланки, икковлари ҳам маррага баравар етиб келишганди. У Турдиматга деди:

— Янаги ҳафта айланма йўлдан қўйишамизми?

— Бўпти, қўйишамиз.

Бир ҳафтадан сўнг «темир тулпор»лар яна старт олди. Ярим йўлда Муродилло омонат ўрнатилган тутун чиқаргични оёғи билан туртиб тушириб юборди. Моторнинг шанғиллаган овози қулоғини қоматга келтирди. «Жигули»дан олиб қуйилган бензин ўз кучини кўрсатди — маррага биринчи бўлиб етиб келди.

Бир куни (ўша машъум куни) кўчадан бегона мотоцикл сигнал бериб ўтиб қолди. Бу Муродиллонинг ғашига тегди. У «самоделка»сига минди. Бир маромда кетаётган мотоциклни қувиб ўтаркан, унинг кўз ўнгида қуюндек ғойиб бўлишни хоҳлаб қолди. Тезлик кучайтиргични сўнгги чегарасигача буради. Ҳаммаси бир зумда рўй берди. Йўлдаги қувур ётқизилган ариққа яқинлашиб қолган «КамАЗ» автомашинаси секинлашди. Муродилло «КамАЗ»нинг тагига кириб кетишдан кўра рулни четга, ариққа, ундан сўнг темир-терсаклар уюми қалашиб ётган чуқурликка буришни афзал кўрди.

... Учиб бораркан ариқдаги сувда жимир-жимир қилаётган қуёшнинг акси болалиги ўтган чўмилиш жойидаги баланд тутнинг тепасини эслатди. Тепадан қараганда пастдаги сокин оқаётган сув юзида қуёшнинг акси мана шундай жимирларди. Ўртоғи Ғаффор ана шу жойдан бир неча бор калла ташлагандан сўнг у ҳам тутга чиқди. Пастга қаради-ю, оёқ-қўли бўшашиб кетди, юраги дов бермади. Ўзини ожиз, иложсиз ҳис қилди. Назарида отаси истеҳзо билан қараб тургандек туюлди. Лекин кўп ўтмай янги ўйин топди. Соҳилдаги қумликда футбол ўйнаётганларга эътибор бермай, тезлик оладиган масофани роса чамалади. Ниҳоят мўлжалига тўғри келди, шекилли, сувдан қирғоқ томон икки қадам ташлаб, велосипедини тик ҳолда турғазиб қўйди. Ўзининг томоша кўрсатажагини маълум қилди. Футбол ўйнаётганлар ажабланишди. Кимдир эси жойидами, суви тиззанинг ярмидан келадиган жойга велосипеддан калла ташлаб бўларканми, деди. Томоша учун тизилишиб ўтиришаркан, сендан яхши билади саёзлигини, зарда қилди бирови сабрсизлик билан. Муродиллога эса сув тўпиқдан келса ҳам бас эди. У бундай жойларга ҳаёлларида, тушларида калла ташлаб ўрганганди.

Унинг «жасорати»ни такрорлашга биргина Абдумалик журъат этди. Муродиллонинг хотирасида шу нарса узоқ вақт муҳрланиб қолдики, Абдумалик калла ташлаганда сувда оёғи осмондан бўлиб, тикка туриб қолди. Ўнгланиб қирғоққа чиқиб келаётганида оғзи тўла майда тош аралаш қум, бурнининг ости қип-қизил, шилинган эди. Дастлаб Муродилло қўрқиб кетди. Сўнг атрофда янграган қаҳқаҳага беихтиёр қўшилди. Ҳатто юзидаги кулгичлари ичкари тортиб кетди.

... Ҳозир эса учиб бораркан, аъзои бадани ташландиқдаги темир-терсакка урилганиданми, иродани синдириб юборувчи оғриқнинг зўриданми, лаблари ихтиёрсиз бир томонга тортилди. Юзидаги кулгичлари чуқурлашди. Оғир, бўғиқ инграниди...

Аслида бу оила тақдири ҳақида ёзиш мен учун жуда оғир. Чунки уларнинг ҳаёти кўз ўнгимда кечади, кўра била туриб енгил-елпи фикр юритишни адолат тарозиси кўтармайди. Уларни адабиёт дарсликларида ёзилганидек, «салбий» ёки «ижобий» қаҳрамон деб тоифага ажратиш ҳам ўринли эмас.

Ҳозир Мирқобил аканинг кўнглига ҳеч нарса сиғмайди. Юпанч ҳам даркор эмас. Ўзини эзгин ҳаёллар ихтиёрига топширишни ва танҳоликни хоҳлайди. У ёлғизоёқ йўлдан бораркан, ўз умрини қадам босаётганидаги шитирлаб, эзғиланаётган ҳазонларга қиёслади. Бу ҳазонлар ёшини яшаб, ўрнига куртак қолдирган. Кейинги пайтларда Мирқобил аканинг қалбида ўтган умрига илк бор ачиниш ҳисси пайдо бўлди. Ўйлаб кўрса, мана шу ҳазончалик иш қилмабди — куртак қолдирмабди. Қолдирган эди! Лекин у кўз ўнгида...

У ўғлининг ҳалокати сабабини англашга ҳаракат қилиб бораркан, ўзини тобора айбдор сеза бошлади.

Фарзанд... Бу ёруғ дунёдан кўз юмиб кетаётганингда ҳеч нарса, ҳатто, жаҳонга шоҳ бўлиб ўтма, ортингда қолаётган фарзандчалик таскин бера олмайди. Танангни тупроққа қўйишаётганда тепангда айриликқа дош беролмай сени қадрлаб, эзилиб-эзилиб йиғлашга қодир инсон борлиги кўнглингни хотиржам қилади.

Умр бўйи «мири кам дунё»ни бекаму-кўст дунёга айлантирмоқ ниятида югурамиз, еламиз. Оталаримизнинг соддалигига бош чайқаб мийиғимизда кулганча улар урган пахса деворларни, эндиликда зах ўтиб, нураб бораётган уйларни пишиқ-пухта қилиб бошқатдан қурамиз. Болам бошқалардан кам бўлмасин, дея юрак қувватимиз, кўз нуримиз, билак кучимиз эвазига қасрлар қурамиз. Мол-дунё мерос қолдириш ота-оналик бурчининг асосий шартидек ҳар қандай йўллар билан бўлса-да, «йиғинамиз». Муқаддас ақидаларга ҳиёнат қиламиз. Меҳримиз, қадриятларимиздан тобора йироқлашаётган ардоқли фарзандларимиз эса «технократ»лашиб, маънан қашшоқлашиб бораверади, бораверади...

Гоҳо жисмимиздан айри тушган руҳ хотирада жонланиб унсиз нола қилади: «Яшнаган боғлар ва қасрлар биздан сўнг кимларга қолади!?».

Ҳусан СУЛАЙМОНОВ.

ТАҲРИРИЯТДАН: Ҳурматли муштарий! Ўйлаймизки, ушбу мақолада тилга олинган ота ва бола муносабати, уларнинг кечмиши, фарзанд тарбиясида отанинг ўрни нечоғлик катта эканлиги ҳақидаги фикр Сизни бефарқ қолдирмайди. Ўғил-қиз тарбиясида ота-она тутган йўлнинг қандай бўлишлиги хусусида битилган мактубларингизни кутамиз.

ИҚТИСОДИЕТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ИШБИЛАРМОНЛАРНИНГ КАТТА ИШЛАРИ

Давлат сектори улгурмаган жойда ишларни хусусий ишбилармонлар муваффақият билан уддалашмоқда. Совет — корейс «Гум Ган» корхонаси муассислик қилган «Чосон» кичик корхонаси Тошкентда корейс миллий таомлари ресторанини очди. Унда юз ўрин бор.

Ҳозирги пайтда Ўзбекистоннинг ўзида 200 мингга яқин совет корейслари яшайди, уларнинг кўпчилиги Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида истиқомат қилади. Шуни ҳисобга олганда корейс миллий таомлари ресторанига эҳтиёж катта. Республика пойтахтида «Мок Нан Кот», «Сам-Янг», «Кимган» корейс ресторанлари ишлаб турган бўлса ҳам янгисининг пайдо бўлганлиги қувончлидир. Вужудга келаётган соғлом рақобат хизмат кўрсатиш даражасига, тайёрланадиган таомлар сифатига, нархнинг барқарорлигига, албатта таъсир қилади ва бундан хўранда фақат ютади. Янги ресторанда кўрсатилаётган соз хизмат, таомларнинг хилма-хиллиги ва нисбатан арзонлиги унга шуҳрат келтирмоқда. Корейс миллий таомлари билан бир вақтда хўрандаларга анъанавий Шарқ таомлари — шўрва, лағмон кабоб, палов, Европа таомлари таклиф этилаётганлиги бунда муҳим ўрин тутди.

Ресторанинг очилиши кичик корхонамиз фаолиятининг йўналишларидан биридир, холос, — деди ресторан директори Р. Когай. — Келгусида пойтахт вилоятидаги районлардан бирида ёрдамчи теплица хўжалиги қуриб, таомларни тайёрлаш учун янги маҳсулотларни етказиб беришни режалаштиряпмиз. Тикув цехини очишни ҳам мўлжаллаяпмиз.

● *Долзарб мавзу*

БОЗОР НОНИ НЕГА ҚИММАТ?

Тошкентдек шаҳри азимда биров билиб, биров билмай бозор нонининг нархи кўтарилиб кетди. Ҳайрон бўлиб сўрайсиз. Ахир республикамизда нон ва ун маҳсулотларининг баҳоси ошгани йўқ-ку. Айрим қандолат корхоналари чиқараётган ширин нонларни ҳисобга олмаганда, дўконлардаги нон маҳсулотлари деярли арзон нархда сотилмоқда. Ундай бўлса, бозор нони нега қимматлашиб кетди?

Нон — имон, дейди халқимиз. Ҳарна бўлса ҳам имонсизликдан асрасин. Уйингизда бир ҳовуч олтинингиз бўлса-ю, бир бурда нонингиз бўлмаса, ҳеч нарса татимайди. Рўзғорнинг бир ёғи ўпирилгандек бўлиб туради. Республикамиз Президенти Ислом Каримов қатъий туриб, бизда нонниг баҳоси ошмайди, деганида шуларни кўзда тутган бўлса ажаб эмас. Тўғрида, нонниг сероб бўлганига не етсин.

— Ҳар кеча-кундузда ҳамшаҳарларимиз учун 500—520 тоннага яқин нон маҳсулотлари чиқармоқдамиз, — дейди Тошкент нон маҳсулотлари ҳудудий ишлаб чиқариш бошқармасининг бош иқтисодчиси Л. П. Гришина. —Бу миқдор илгаригидан сира кам эмас.

Бироқ шу нарса сир эмаски, аксарият ҳолларда ўзбек хонадонида бозор нони билан меҳмон кутилади. Чунки пазанда новвойлар ёпиб чиқараётган нонлар сифатда ҳам, чиройда ҳам комбинат нонларидан устун бўлиб келган. Бу алоҳида мавзу...

Маълумки, озиқ-овқат маҳсулотлари сарфидаги айрим исрофгарчиликларнинг олдини олиш ҳамда бозор иқтисодига ўтиш даври муаммоларини ҳал этиш мақсадида талон системаси жорий этилди. Шунингдек, ун ҳам ҳар бир хонадонга янги тартибда сотила бошланди. Бу давргача шаҳардаги новвойларнинг ошиғи олчи эди. Улар ёпиб чиққан турли хилдаги нонларга одамнинг ҳаваси келарди. Баҳоси ҳам унча қиммат эмас: оддий ёпган нон 15—20 тийин, патир, ширмой эса 50 тийиндан 80 тийингача эди.

Очиғини айтганда, хонадон новвойлари ўша вақтда ҳам унни дўконлардан сотиб олишарди. Маъмурий органлар ҳам, келинг, Тошкентда нон янада сероб бўлақолсин, қабилида иш тутиб индашмасди. Аммо шу вақтгача биров ширкатга аъзо бўлиб, биров эса ҳамон ўзича нон ёпиб келмоқда.

Ун талон билан сотила бошлагач, бозордаги ёғли патиру, қип-қизил нонлар кўринмай қолди. Сабаби — унни пештахта ортидан ҳуфёна олишнинг имкони бўлмади. Янгича ишлашнинг эпини қилиб улгурмаган сотувчининг ҳам аввалига иши юришмай турди.

Мана, бугунги кунга келиб яна бозор нони кўча-кўйларда бемалол сотилмоқда. Бу бир томондан яхши, албатта. Аммо, баҳоси осмонда. Оддий ёпган нон 40—50 тийин, патир нон эса 1, ҳатто 1,5 сўмдан сотилмоқда.

Ҳақли бир савол туғилади. Хўш, ун аҳолига талон билан сотилаётган бир вақтда патентсиз хонадон новвойлари бу маҳсулотни қаердан олишмоқда?

Барчага маълумки, бозор учун ёпилаётган нонлар уни у ёки бу магазин омборхонасидан чиқиб, хонадонлардаги новвойлар тоғорасида хамир бўлмоқда.

— Патирнинг баҳоси неча сўм? — сўраймиз сотувчи аёлдан.

— Сизлар учун 1 сўм 50 тийин-да, — дейди аёл илтифот билан.

Нари борса дўппидан бироз каттароқ бир донагина патирнинг баҳоси ана шундай. Ахир 10 дона патирнинг баҳоси ўн беш сўм бўлганини ҳеч эшитганмисиз.

— Касби-кор экан, бир ёғи тирикчилик, — дейди биз нон харид қилган аёл ҳижолат бўлиб, — бир қоп унга отасининг нархини сўрашяпти.

Бундай гапларни нон ёпиб тирикчилигини ўтказаётган ҳар бир новвойдан эшитишингиз мумкин. Аммо бизни бошқа бир нарса таажжублантираётир. Ҳозирча танқис маҳсулотлар қаторида турган тонналаб унларни бу новвойларга ким ва қандай йўллар билан етказиб бермоқда?

— Бозор нонларининг қимматлашиб кетганлиги бизни ҳам ташвишга солмоқда, — дейди Тошкент шаҳар ижроия қўмитаси савдо бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Мирфозил Мираюбов. — Патентли новвойлар билан ишлашда қатор тадбирларни амалга оширяпмиз. Шундай нон ёпувчилар апрель ойида 220 нафар эди. Ҳозирги кунда бу рақам 643 нафарга етди.

Шаҳар аҳолисига бир ойда 4400 тонна ун сотилади. Шундан апрель ойида патентли новвойларга бир тоннадан, май ойида эса 2 тоннадан ун сотдик. Кейинги 7 ой ичида уларга жами 2358 тонна ун сотилди.

Менинг фикримча, жойлардаги новвойларнинг аниқ ҳисобини олиш лозим. Бу ишда район молия бўлимлари, қолаверса, участка милицияси ходимлари фаоллик кўрсатишлари керак. Нари борса 400 грамм келадиган патирнинг таннархи 30—35 тийинга тўғри келади. Новвойнинг меҳнат ҳақи 50 тийин бўлганда ҳам бир дона патир 80 тийиндан ошмаслиги керак. Унни қонунсиз сотиш борасидаги айрим кўнгилсиз воқеаларга келганда шуни айтиш керакки, бу борада ҳам қатъий чоралар кўрмоқдамиз.

Умуман айтганда, шаҳримиздаги барча новвойлар қатъий амал қиладиган ягона тартиб-қоида бўлиши лозим.

П. НИШОНОВ,
ЎзТАГ мухбири.

● *Осойишталик посбонлари*

ОДАМЛАР ТИНЧ БЎЛСИН ДЕБ...

ТУН. Чилонзор райони биринчи шаҳар милицияси бўлими навбатчилик хонасида телефон жиринглади. Милиция капитани Валентин Лиходед трубкани кўтарар экан, соатига қаради: 02.25

— Бўлим навбатчиси эшитади?

— Тезда етиб келинглар.

Навбатчи ташвишли хабар берувчининг исми ва қаердан сим қоқаётганлигини дафтарга қайд этди-да, воқеани тезкор гуруҳ вакилларига айтди. Милиция ходимлари махсус машинада воқеа содир бўлган жойга етиб келишди. «Гулистон» даҳаси ва «Алгоритм» заводига туташ чорраҳа ёнидаги бетон ариқчада бир киши юзтубан ётар, тинмай инграрди. Милицияга хабар қилган йигитнинг айтишича, безорилардан бирининг эгнида енги калта кўйлак, иккинчисининг қўлида тўрхалта бор экан. Вақт эса алламаҳал бўлиб қолган. Ондасонда ўтиб турган машиналарни ҳисобга олмаганда кўча деярли сокин эди. Жабрланувчидан безориларнинг кимлигини суриштиришнинг иложи бўлмади. Уни аёвсиз дўппослашганга ўхшайдилар. У шифохонага жўнатилди. Тезкор гуруҳ аъзолари «Қизил шарқ» даҳасини «элак»дан ўтказиб, безориларни кўп қаватли уйнинг ертўласида ушлашди.

Маълум бўлишича, В. ва И. исмли безорилар узоқ Кемероводан тентираб келиб қолган «меҳмон»лар экан.

— Бундай воқеалар деярли ҳар куни бўлиб туради, — дейди биринчи шаҳар милицияси бўлими бошлиғининг ўринбосари, милиция майори Пардабой Мамбеков. — Ҳудудимизда изғиб юрган дайдилар сони ўттиз уч нафарга етди. Бизнинг бўлим яқиндагина очилди. Шунга қарамай анчагина ишлар қилдик: бир минг ўн бешта оилавий можароларни текшириб, чора кўрдик, 264 нафар жиноят содир этишга мойил шахслар махсус рўйхатга олинди, 2 минг 244 киши профилактик суҳбатдан ўтказилди. Ҳудудимизга умумий аҳолиси 120 минг кишини ташкил этадиган тўртта йирик турар-жой даҳалари: Чилонзорнинг 20, «Гулистон», «Қизил шарқ», Ал-Хоразмий даҳалари ва бешта маҳалла киради. Шулардан энг нотинчи 20-мавзе. Ундан ҳар куни ўндан зиёд шикоят ва аризалар тушади.

— Даҳалардаги участка вакиллари иш фаолиятлари қандай йўлга қўйилган?

— Очиғини айтсам, ишимиз анча оғир. Чунки 120 минг аҳолига бор-йўғи 13 нафар участка вакили хизмат кўрсатмоқда. Бундай қийинчилик биздан бошқа жойларда ҳам мавжуд. Бундан ташқари, участка вакилларининг рисоладагидек ишлашлари учун тузукроқ хоналар ҳам йўқ. Борларида ҳам битта синиқ стол-стул... Телефонни-ку, айтмай қўя қолай. Мободо бирор ишкал чиқиб қолса, жабрланувчи участка вакили билан боғлана олмайди. Бўлим бўйича биттагина «Нива» машинаси ажратилган. Холбуки, бизга тўртта машина керак. Одамларни бизнинг қийинчиликларимиз қизиқтирмайди, шикоят қилишгани-қилишган, ҳар гапнинг бирида милиция яхши ишламаяпти, дейишади. Ана шундай қўлиқисқалик, қийинчиликларга қарамай, тўққиз ой мобайнида 119 та жиноят очилди, 19 нафар иттифоқ миқёсида қидириб юрилган ашаддий жиноятчи қўлга туширилди, 531 нафар дайди рўйхатга олинди, 2547 нафар муқаддам судланган жиноятчиларни аниқладик. Кўрдингизми, барча оғирликларни бўйнимизга олиб бўлса-да, ишлаяпмиз. Катта участка вакили вазифасини бажарувчи милиция лейтенанти Аҳад Йўлдошев, милиция капитани Юрий Камко, участка вакили Имомназар Боймаматов хизматларини алоҳида таъкидлаш керак.

— Ўзбекистон ички ишлар вазири Зокиржон Алматов «Тошкент ҳақиқати» мухбирлари билан суҳбатда: «Милиция ходимларининг маиший аҳволини яхшилаш, уларни уй-жой, транспорт, алоқа воситалари билан таъминлаш ишлари амалга оширилмоқда», деди. Келгусида ижобий ўзгаришлар бўлса керак?

— Янги вазиримизнинг айтганлари тезроқ амалга ошса, ҳаммамизга енгил бўлади. Ўзингизга маълум, ҳар бир район ички ишлар бўлими ўша район ижроия комитетига бўйсунади. Бирор нарса керак бўлса, илтимос билан кирамиз. Милиция бўлимлари тўғридан-тўғри вазирликка бўйсундирилиши лозим. Бундан ташқари, биз такомиллашган техника воситаларига муҳтожмиз. Уюшган жиноятчилик ва мафия очиқ ҳужумга ўтаётган ҳозирги пайтда биз улардан икки-уч баравар устун бўлмасак, халқ осойишталигини кўнгилдагидек таъминланмайди.

Пардабой ака ҳақ гапни айтди. Одамлар ички ишлар органлари ходимларидан янада қатъийроқ ҳаракат қилишни кутишмоқда. Бунинг учун эса милицияга мадад зарур.

Р. АКБАРАЛИЕВ.

СУРАТДА: **Ўзбекистонда хизмат кўрсатган участка вакили, милиция майори П. Мамбеков навбатчи В. Лиходед билан ташвишли хабарни қабул қилиб олмоқда.**

Суратчи: Даврон АҲМАД.

Адабиёт ва санъат

• Оҳангаронлик ижодкорлар — меҳмонимиз

«ИЛҲОМНИ» КИМ БИЛМАЙДИ?!

БУНДАН ўн икки йил муқаддам журналист ва ёзувчи Абдусамат Абдулҳақов рўзнома қошида ижодкор ёшлар уюшмаси ташкил этиш зарурлиги ҳақидаги таклифи билан чиққанида айримлар «Райкомнинг органи адабиёт газетасига айланиб кетмасмикин?» деб ҳадиксирашган эди. Аммо рўзнома ижодкорларининг фаоллиги ва қатъий ҳаракати туфайли кўп ўтмай «Илҳом» ижодкор ёшлар уюшмаси ўз фаолиятини бошлади. Роҳила Ҳафизова, Нурали Абдурасулов, Турсунали Жуманов, Неъмат Душаев, Саида Душаева сингари қаламкашлар эндиликда нафақат ноҳияда, балки вилоят ва жумҳуриятда ҳам ўз мухлисларига эга. Уларнинг асарлари матбуотда, ойнаи жаҳон кўрсатувлари ва радиоэшиттиришларда бериб борилмоқда.

Шуниси қувончлики, ижодкорлар сафи йилдан-йилга янги номлар билан кенгаймоқда. Айни кунларда бошловчи қаламкашлардан Мухтабар Нусратова, Баҳром Шаметов кабилар ўзларининг пишиқ-пухта, юракларни «жиз» этказгувчи машқлари билан кўпчиликни хурсанд этаяпти.

Кези келганда шуни ҳам айтиш керакки, «Илҳом»нинг ўз йўлини топиб кетишида бир пайтлар жумҳурият Ёзувчилар уюшмасининг вилоят бўлими масъул котиби лавозимида ишлаган ёзувчи Тоҳир Маликнинг ҳам катта хизматлари бор. У ноҳиядаги иқтидорли ёшларни аниқлаш, уларни «Оҳангарон» рўзномаси теварагига тўплаш, жойларда турли учрашувлар ўтказиш, яхши баҳоланган машқларни вилоят ва жумҳурият матбуотида эълон қилиш борасида уюшма фаоллари билан баббаравар жон койитди. Бу уюшма 1984 йилда жумҳурият Ёзувчилар уюшмаси ҳайъатининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланди. Вилоят Ленин комсомоли мукофотининг лауреати бўлди.

Уюшма қатнашчилари ҳозир ҳам фаоллик кўрсатишмоқда. Бадиий ижодга ихлосманд кишилар ўз машқлари билан тез-тез мурожаат қилиб туришади. Уларга тўғри маслаҳатлар бериш, йўл-йўриқлар кўрсатиш фаолларнинг зиммасида. Ноҳия рўзномасининг ҳар ойда бир марта чиқадиган «Илҳом» саҳифасида муҳокамадан ўтган энг сара шеър ва ҳикоялар мунтазам бериб борилмоқда.

Қуйида оҳангаронлик қаламкашларнинг ижод намуналари билан танишасиз.

● Суратда: «Илҳом» ижодий уюшмаси аъзоларидан бир гуруҳи.

Оҳангарон районида Телов қишлоғи бор. Ана шу қишлоқдагилар Усмон Умарзодани чўт қоқар шоир домла, дейишади. Ҳақиқатан, Усмон Умарзода умрини ҳисоб-китобга бағишлаган. У бир неча йил бухгалтерлик билан шуғулланиб, ора-чора ижод қилиб, ҳажвий шеърлар ва ҳикоялар ёзган. Ўз асарларининг ўқувчиларга қандай таъсир этишини ҳам олдиндан ҳисоб-китоб қилиб, чўт қоқиб қўяди.

ЎЗЛАРИ

Биз каби «афтода»ларга, меҳрибондир ўзлари,
Бошимиздан ўтса офтоб соябондир ўзлари,
Сел ўпирса ёнбағирларни тўғондир ўзлари,
Халқ ичида номдор, кимсан, фалондир ўзлари,
Қашқа отдек, ҳаммага маълум — аёндир ўзлари.
Савлатига шовла пишса, тафтига қайнар палов,
Қорани десалар «оқ» чурқ этолмайди биров.
Бир сўзини икки қилмоққа юрак бермайди дов,
Шаънига ким тил тегизса, жон борича унга ёв,
Сиркалари сув кўтармас, қизиққондир ўзлари.
Шу сабаб қай аламга кўнсалар биз ёрмиз,
Чунки ҳар ишда чиниққан, эски хизматкормиз.
Енг ичида иш битирмоқликка устакормиз.
Ичдаги сир гапни фаҳмлашда ўта ҳушёрмиз
Сўзлари кофар насиҳат, нуктадондир ўзлари.
Дейдилар менга узаттгин, эрта-кеч, аста-секин,
Сезмасин ҳеч ким бу гапни, тузгача қилгин текин,
Ўнг қўлинг қилган ҳар ишни билмасин чап қўл лекин,
Лоп этиб сир-пир очилса, лип этиб инга бекин,
Тулкини ҳам доғда қўйган, устамондир ўзлари.

Усмон УМАРЗОДА.

МЕН НЕГА ЙИҒЛАЙИН

Мен нега йиғлайин, дилгир вужудни
Ўлдира билмаган чоғлар йиғласин.
Лайлак қор муаттар бўй берди, энди —
Кўклам гулламаган боғлар йиғласин!
Мен нега йиғлайин, ғамга юкиниб —
Нажотга кўз тиккан имкон йиғласин.
Ғаним булутларга ошно тутиниб
Моҳини йўқотган осмон йиғласин.
Мен нега йиғлайин, пойимга чўкиб —
Ҳеч бажо бўлмаган аҳдлар йиғласин,
Гуноҳлар устида юрибман учиб...
Менга етолмаган бахтлар йиғласин!
Мен нега йиғлайин...

БУ ТОҒ...

Ўйладимки, бу Тоғ — бегард,
Инқилмаган, чўкмаган.
Дўстни ёвдан асраган мард,
Қўйнидан тош тўкмаган.
Билмабмана, лочин эмас,
Бунда қузғун учар хуш.
Каламушлар ҳеч тинч ётмас, —
Бу тоғларнинг таги бўш!
Қорли қоя, виқорли тоғ
Ўхшаб эди дўстимга.
Паноҳ истаб суяндим, воҳ,
Қулаб кетди устимга..

Зарифа ЭРАЛИЕВА.

ЁЛҒИЗЛИК

Бу мунис аёлга таъна қилманг сиз,
Таъна қилманг, эрин кетганин ташлаб.
Унинг гулдай умри ўтмоқда, эссиз
Ғурбатга эш бўлиб, кўзини ёшлаб.
Унинг орқасидан ота кўрманг тош,
Шусиз ҳам кўнглининг ойнаси чил-чил.

Уни овутолмас кўкдаги қуёш,
Ишончи ҳазондир, муҳаббати кул.
Унинг учун ёлғиз худодир паноҳ,
Покиза шаънига юқтирмангиз гард.
Сочларига бевақт қўнаётир оқ,
Юрагига сиғмай бораётир дард.
Эй, сиз эрлари бор, тўкис аёллар
Унинг мажруҳ кўнглин қайдан биласиз,
Нечун ғийбатга банд ўю хаёллар,
Ҳатто бахтсизлигин ҳасад қиласиз?
Кечалар ухлайсиз беғам, беармон,
Эрингиз кўксига аста қўйиб бош.
Унинг кўзларини юмдирмас армон,
Тонггача юзларин ювиб ётар ёш.
Ўз холига қўйинг, юрак олдириб
Бу ёлғон дунёдан тониб кетмасин.
Гулдай болаларин етим қолдириб,
Ўзига ўт қўйиб, ёниб кетмасин.

КЕЧГА ҚОЛГАН БАХТ

Чанқоқ кўзларимни эгаллади мунг,
Маъюс юрагимга тош чўкди бевақт.

Гўё қулоғим кар, тилим эса гунг
Рўпарамда турар кечга қолган бахт.

Мен ҳали ҳаётман, мен ҳали борман
Гарчанд ўксик қалбим шу бахтга молик.

Бахтга қўлим чўзиқ, бахт учун зорман
Аммо қилолмайман уни эгалик.
Сабаби, кеч қолдинг, кеч қолдинг жуда,

Кўнглимга тош чўккан, ўтди энди вақт.

Афсусдан не фойда, энди беҳуда
Мен учун армонсан, кечга қолган бахт.

Мухтабар НУСРАТОВА.

*

«ДАРД»

Қани, отахон, оғзингизни очиб, «А-а-а» денг-чи. Аҳ-ҳа! Энди кўзингизни каттароқ очинг. Пастга қаранг. Юқорига. Аҳ-ҳа. Яхшимас. Так. Кўйлагингизни кўтаринг, нафас олишингизни эшитиб қўяйлик. Қани, нафас олинг. Умуман, нафас олманг. «Нафас олманг» деяпман-ку! Бўлмаяпти?! Аҳ-ҳа. Чатоқ. Давлениянгизни ўлчаб қўяйликчи. Аҳ-ҳа! Даҳшат.

Кўзим тиниб, бошим айланади, дедингизми? Баъзан уйқунгиз ҳам келмайди-я? Йўталиб ҳам турасизми? Йўқ? Ҳечам-а? Тушунарли. Иссиғингиз йўқ. Йўталмайсиз, фақат бошингиз айлачади. Яхшилик аломатимас. Ёшингиз ҳам бир жойга бориб қолибди-а? Элликда?! Ҳа энди, бу дард билан... Яна ким билади дейсиз...

Қаерда ишлайсиз? Ҳа, карточкангизгаям ёзиб қўйибди. Чўпонман, денг? Яхши-яхши. Мол-полдан серобми? Дуруст-дуруст. Ҳозир давр—давр чўпоннинг даври бўлиб қолди. Даромад ҳам-а?! Маъқул-маъқул.

Энди нима десам экан сизга.. Больницага ётасизми? Йўлланма бераман-у, фойдаси йўқроқмикан, деймен-да. У ерда биласиз-ку, ётишниям ўзи бўлмайди. Сизга керакли дорилар больницада ҳам топилавермайди-да, дефицит! Камёб дегани. Аптекаларда? Э, отахон, ўзингиз биласиз-ку, ҳозир ҳамма ерда «ман санга, сан манга...» бўлиб кетган.

Ман, ҳозир бир минутга, уйга бир телефон қилиб қўяй. Алло, Алло! Сохи! Ойингни чақир. Ҳурилоқохон! Ҳа, менман. Универмагга кирдингизми? Нима?! Манга қаранг. Қуруқ ойликка қараган одам бўлсам. Овқатларингга бўлайми, устилоринггами? Биров дарддан халос қилдинг, раҳмат ўғлим, деб беш-ўн сўм пул бермаса. Беш-олтита қўйим бўлса эканки, бозорга олиб чиқиб сотсам. Нима қилардик, пальтони яна магазинга қайтариб берақоламиз. Бу йил ҳам қишни плашчда ўтказаман-да... Бўпти.

Хўш, отахон, нима деяётгандим. Қувватингиз ҳам йўғ-а? Аҳ-ҳа. Соғлиқ олтиндан қиммат. Пул топилади, соғлиқ топилмайди. Одамлар минг-минг сўмлаб пул сарфлаб соғлигини тиклолмаяпти. Вақтида даволанишмаган-да. Лекин сизникининг олдини олса бўлади. Келинингизни кўрмайсизми. Пул дейди-да. Ўтган ойда бир ўладиган касални тузатворгандим, сизга айтсам «Астойдил розиман, олмасангиз хафа бўламан, оз бўлсаям кўпдай кўринг» деб қўярдақўймай 500 сўм ташлаб кетганди. Ўша пулниям бир ҳафтага етказмай соб қилди-да. Бу ёғига нима дейсиз, энди.

Машинаям бордир-а?! Яхши-яхши. Ўғиллар ҳам тупармон-тутармондир? Дуруст. Қаерда ишлашади? Бири юрист, бири мухбир?! А, шунақами?! Аҳҳа, аҳҳа. Тузук-тузук. Отдайсиз мулла ака. Соғлигингиз яхши. Жуда яхши. Фақат қон босимингиз сал пасайибди. Ҳеч қанақа қўрқинчли жойи йўқ. Ҳозир-ҳозир, дори ёзиб бераман. Мана... Аҳҳа...

Абдусамат АБДУЛҲАҚОВ.

• Халқ оғзаки ижоди

ЙЎЛЛАРДАГИ ҚЎШИҚЛАР

«ОҲАНГАРОН» рўзномасининг дастёри сифатида жуда кўп қишлоқларда бўламан. Тоғлардаги чўпонлар, қирлардаги элвойлар, далалардаги деҳқонлар, чўлу саҳро кишилари менинг мулоқотдошларимдир. Ғоятда зукко, диди баланд, таъби назми нозик бўлган бу одамлар билан гаплашганимда беихтиёр улар ўз гаплари орасида халқ қўшиқлари, ўланлари ва ибратли ҳикматларини айтиб юборадилар. Мен эса хотирамда қолганларини ён дафтаримга ёзиб қўяман, кўпларини ўша замоноқ қоғозга тушириб, ўзларининг иштирокида ўқиб чиқамиз.

Нима бўлганда ҳам улар айтган халқ оғзаки ижоди намуналари жуда гўзал ва ҳайрон қоларли даражада нозик! Уларнинг муаллифлари бир киши эмас, шу сабабдан мен уларни «Йўллардаги қўшиқлар» деб атадим. Бу қўшиқлар меники эмас, мен қоғозга туширдим, холос.

КУЙЛАМА...

Қуйлама, соҳибжамол,
Йиғлатгани келдингми ё?
Куйдириб сокин дилимни,
Ўйлатгани келдингми ё?
Майли, куйла, куйларингга
Дил қушим бўлсин асир.
Банд этиб сайёд мисол
Сайратгани келдингми ё?

АЙТИШУВ

ЙИГИТ: Сой ичида чайқалади сандалча,
Бу сандалча — чўпон қизнинг тахтидир.
Боши тўла лола чамбар, заркокил,—
Худо берган акасининг бахтидир.
ҚИЗ: Сандалчадан рўмолимни олибсан,
Олиб яна тол шохига ёйибсан.
Тол белимни мунча эздинг, оғажон,
Ростин айтсам, уволимга қолибсан.
ЙИГИТ: От бойловда, қўй яйловда яйрайди,
Сени кўрсам, кўнглим кундай яйрайди.
Рўмолингни толга ёйган мен эмас,
Бошқа биров сенинг билан ўйнайди.
ҚИЗ: Сенга атаб олмадан от қилайин,
Йўқламасанг, бағрига хат қилайин.
Менинг билан ўйнайдиган ғаним йўқ,
Агар бўлса, сўз билан мот қилайин.
ЙИГИТ: Ғаним десанг, мен белимни боғлайман,
Сўзинг ёлғон, унга ишонолмайман.
Ёшлигингда даданг менга бермаган,
Қариб қопсан, энди сени олмайман.
ҚИЗ: Ўн тўққизга энди кирдим, оғажон,
Йигит деган шунча нозик бўларми!
Олмасанглар тўрт томонинг қибла-ей,
Тешик мунчоқ сув остида қоларми!

ҚОРАКЎЗ

Тоғда ирғай гулини тўкди,
Сен қайларда қолдинг, Қоракўз?
Дўланалар шохини букди,
Йўлинг нега айру, Қоракўз?
Изингни изладим боғлардан,
Излаб тополмадим, Қоракўз.
Исминг сўроқладим тоғлардан,
Истаб етолмадим, Қоракўз.
Бенасиб қилай деб васлингдан
Унутиб кетдингми, Қоракўз?
Адаштириб қўйиб йўлингдан,—
Ё қасдинг бормиди, Қоракўз?
Оҳимга оҳ чекди булоқлар,
Сен қайларда қолдинг, Қоракўз?
Фиғонимдан ёнди ўтлоқлар,
Шуни истармидинг, Қоракўз?
Излаб тополмовдим, Қоракўз,
Топиб етолмовдим, Қоракўз.
Ҳайриятки, келдинг очилиб,
Сен ҳам соғиндингми, Қоракўз?

Мўмин ҚАЮМ тўплаган.

БЎШАЙМИ, БЎШАМАЙМИ?

СОБИРОВ очиғи, қийналиб кетди. Олиб турган маошининг бозор иқтисодиёти шарафи билан кўтарилган нарх-наволар олдида сариқ чақалик ҳам қадри-қиммати қолмади-я. Бу пули билан на тўртта боласига, на хотини, на ойнадаги ўз аксига қарай олади. Дунёнинг ишлари қизиқ экан. Кечагина: «Онаси, ҳамма нарса етарлими уйда, пул-мул керакмасми?!» дегувчи эди, энди эса аранг тили калимага келиб: «Чидаб тур, онаси, ҳукуматимиз бизниям кўчага ташлаб қўймас. Яхши кунлар ҳам келар»... дея овутишдан нарига ўтолмайди.

«Етар,— деб юборди у бир куни сабр косаси тўлиб. — Бошқа ёқда ишлайман. Қачонгача сичқон пойлаган мушукдек моянага кўз тикиб ўтираман. Одамлар топишаяпти-ю, меҳнат қилиб, тер тўкиб. Менинг қоғоз ҳидлаб ўтирадиган бу ишимдан тер тўкадиган иш ҳам дуруст. Ишлайсан — топасан! Борей, нима, бу ерда шунча йил ишлаб бир энлик раҳматнома олмаган, тузукроқ маош беришармиди?!. Раҳбаримизнинг ҳам парвойи палак».

Собиров беихтиёр раҳбари Каримжон Салимжоновнинг қиёфасини кўз ўнгида гавдалантириб, тирноқларигача титраб кетди. Ўз таъбири билан айтганда, Каримжон Салимжонович ичи тушган қовундай мияси пуч, фақат курсисига ярашиб ўтирадиган хўппа семиз бир қўғирчоққа ўхшаса-да, ҳеч кимга сир бермай, керил-иб, ғўдайиб юраверади. Раҳбарликка хос жиддийликни, муомалани ўринлатади-ю, барибир ходимларининг дарду-ҳасратларига шерик бўлгиси йўқ. Топиб олган баҳонаси битта: «Битта сенмидинг қийналаётган, биласанми, шаҳарда сенга ўхшаган қанча одам бор?» Собиров бунинг сабабини яхши билади. Бир марта «Электрга ҳам жаримани биз тўлаймизми, давлат тўлайди-ку» деб юборганди бош иқтисодчига. «Куппа-кундуз куни ёп-ёруғ хонада чироқ ёқиб ўтиргани етмагандек, стол лампасию телевизору магнитофонни ҳам мардикорига айлантириб юборганига пулни ишхона тўламай, энанг тўлайдими» деб жаҳли чиққан эди бош иқтисодчининг Собировга ёрилиб. Аммо Каримжон Салимжоновичнинг ҳам кейинги пайтларда пайтавасига қурт тушгандек оромкурсида аввалгидек ястаниб ўтиролмай қолган — «Бўлди, ишни йиғиштир, буёққа етиб кел» деб уни юқоридагилар бугун бўлмаса, эртага чақириб қоладигандек, телефоннинг қулига айланиб қолган. «Жиринг»нинг «ж»сидаёқ трубкани кўтаради.

Собиров бултур бошқа ишга ўтаман, деганида «Дарахт бир ерда кўкаради» деб насиҳат қилган эди, иккинчи мартасида эса: «Ҳамма ерда хўроз бир хил қичқиради. Нима, у ерда бу ердагидан тузукроқ қичқираман деб ўйлаяпсизми?» деб мазах ҳам қилган эди. Энди эса бу «дарахт» бўлмиш Собиров «қуриш» арафасида. «У ёқда қаттиқ қичқирмасам ҳам, ризқ-насибамга яраша қичқираман» деб ўйларди у. Собиров шундай деб ўйласада бошлиқ ҳузурига киришга юраги бетламай юрди. Яна аввалги насиҳатларини қилар, ё мазах қилар...

Раҳбарнинг меҳмондорчиликка ўч, айтилган жойдан қолмайдиган одати бор эди. У кўпроқ раҳбар сифатида иззат-икром билан кутиб олишларини ёқтирарди. Кимдир ҳам айтувди: «Бизнинг раҳбаримиз ичкиликка жуда ўч, ичгандаки молдай ичади. Бўлди, демайди. Шундоқ, арағинг, яхшигина газакларинг, овқат-повқатинг бўлса, бас. Унга бошқа ҳеч нарса керакмас!» Собиров ўйлай-ўйлай, ана шу нозик еридан ушлаб, бир амаллаб ишдан бўшаб олишга аҳд қилди.

Буёғи ҳам тезлашиб кетди. Собиров сўраб-суриштириб ўзининг иқтисодчилик соҳаси бўйича бир заводдан иш топди. «Майли, келинг», дейишди маъмуриятдагилар. Ҳатто унинг илтимосига биноан чақирув қоғози ҳам уюштириб беришди. Энди Собиров ана шу чақирув қоғозига Каримжон Салимжоновнинг розилиги аломати — «қаршилигим йўқ» деб ёзиб берадиган икки сўзинию, имзосини қўйдириб олса, бас. Унинг яна бир хурсанд бўлгани — завод хўжалик ҳисобига ўтган экан. Корхона фойда топса мукофотлар ҳам мўмай-да.

Ҳажвия

Шундай қилиб, Собиров режаларини пухта қилиб, қувончию ҳаяжонини ичига ютиб, раҳбар ҳузурига бош эгиб кирди:

— Ассалому алайкум, Каримжон Салимжонович! Бевақт кириб келган бўлсам, узр. Бир оғиз сўзим бор эди, холос.

Раҳбар, жаллодга бошини топширгандек бўйнини эгиб, елкаларини қисиб келадиган серилтифот одамларни хуш кўради. Улардан ҳамиша «яхши гап» чиқишига ишонар эди. Ҳозир ҳам шундай бўлди. Каримжон Салимжоновичнинг юзига табассум ёйилди:

— Ваалайкум, Собиров, келинг, қани, қани, бундоқ, яқинроқ ўтиринг-чи, деб тўғрисидаги креслога ишора қилди,—Ишлар қалай, дурустми? Камчиликлар йўқми?

— Ҳеч камчиликлар йўқ, ака,— Собиров юзига ясама табассум олиб, яна қўлини кўксига босди.— Фарзандимиз туғилганида ният қилиб, сизнинг исмингизни қўйган эдик. Бугун ана шу ўғлимиз икки ёшга кирувди, туғилган куни. Келинингиз Каримжон акамни чақиртиринг, шундай кунда бир яхши ният қилиб, оқ фотиҳа берсалар, деганди.

— Шунақами,— деди раҳбар унга синовчан тикилиб, — Икки ёшга тулибдию, биз бехабармиз. Қандай бўларкин?

— Очиғи,— ёлғонлади яна Собиров.— Ўғлимиз туғилган кунидан бери бетоброқ эди. Роса ичимизни еяётгандик. Йўқ, мана, худога шукур, тузалиб кетди. Шунинг учун сизга оғиз очмагандим. Шундай кунда қувончимизга шерик бўласизми, дегандик. Каримжон ака,— Собиров бошини эгиб олди.— Тўғри, биз кичкина одаммиз, лекин ниятимиз катта эди.

— Унақа деманг, Собиров ука, биз ҳаммамиз тенгмиз. Аммо мени биласиз, ишларим кўп. Мажлислардан ортмай қолдик.

— Бўш вақтингизни айтинг, ўша куни кутиб олаверамиз. Ишларингизни албатта тушунаман, сизга ҳам осон эмас.

Аммо буни, «тасодиф»ни қарангки, худди шу бугун Каримжон Салимжоновнинг атиги бир соатгина вақти бор экан. Буям Собировнинг «омади». Бошлиқ ўйлаб қараса, ҳар куни иш қайнаб турадиган, ҳар бир соатда йўқланиб турадиган Собировнинг хам бугун «иши» йўқмиш, уйга бориб, дам олса ҳам бўлар эмиш.

Бир ойдан бери тишининг оқини кўрсатмай юрган хотини Меҳрига ҳам жон кириб, эрининг қарз-ҳавола пулга келтирган янги қўй гўшти-ю, девзира гуручдан лаззатли ош дамлаб, пазандаликни ҳам қотириб юборди. Тиқ этса эшикка қараб ўтиришган эди, ҳайрият, эшик қўнғироғи жиринглаб, бошлиғининг танҳо ўзи кириб келди.

...Меҳмондорчилик зўр бўлди. Каримжон Салимжонов роса ёйилиб ўтирди-да, ўзиям. Арақ деганларини чойдек кетма-кет сипқоради. Оғзи тўла газак.

— Сиз менга ёқиб қолдингиз, ўртоқ Собиров,— деди бир пайт меҳмон,— Айтингчи, сизга қандай ёрдам керак? Қўлимдан келганича...

Собиров нима деярини билмай қолди:

— Ёрдам... ёрдам дейсизми? Ҳозирча... кўриб турибсиз-ку, аҳвол оғирлашаяпти. Озгина сабр қилайлик-чи,— деди Собиров бошқа гапга ярамай,— Яхши кунлар ҳам келар.

— Яхши кунлар ўз-ўзидан келмайди, ука,— деди бошлиқ бироз ҳушига келиб.— Бунинг учун келтириш керак, ўйлаш ҳам керак, ўртоқ Собиров. Масалан, ўзингиз ўйлаб кўринг-чи, сизни қайси лавозимга ўтказиб қўйсам, тузукроқ маош оласиз?

— Э, қўйсангиз-чи,— деди Собиров чўчиб тушиб,— бизда ҳамма ўз жойида, ўз ишининг устаси...

— Йўқ, ҳаммаси ялқов, ишёқмас, бекорчи. Бир-иккита эмас, кўпидан кўнглим бўлмай турибди,— кейин бир дақиқа шифтга қараб қолди,— Сизни бош иқтисодчи вазифасига кўтармоқчиман. Қаршимасмисиз?

Собиров сакраб тушди:

— Розиқов-чи? У киши ишлаяптилар-ку. Бунинг устига фан кандидати.

— Майли, ўйлаб кўринг, истасангиз шу, истамасангиз, ана, иқтисодчи бўлиб ишлайверинг яна!

Собиров лол бўлиб қолди.

— Биласиз-а, Розиқов қанча маош олади? Сиздан икки юз сўм кўп!

Шу-шу, Собиров ўйлаб ўйига етолмай қолди. 200 сўм маоши 400 сўм бўлса, қандай яхши-я! Аммо Розиқов-чи, у киши устоздек одам, унинг юзига оёқ босиш... Йўқ, деди, Собиров,— Барибир.

— Ойлигингизни 400 сўмга оширамаи,— деди бошлиқ.— Нима дейсиз?

Собиров эса лолу ҳайрон бўлиб қолди.

Янги ўтмоқчи бўлган жойи — заводда уч юз сўм эди, бу ёқда тўрт юз! Бўшайми, бўшамайми?

Зоир ЗИЁ.

• Қулоққа чалинган гаплар

ИЛМ МАСКАНЛАРИДА

ФАЛСАФА муаллимидан сўрадилар:

— Йўлда ичи пулга тўла ҳамён ётибди. Нима қилардингиз!

Файласуф жавоб берди:

— Материя — бирламчи, онг — иккиламчи!..

* * *

Филологдан илтимос қилишди:

— Домла, ички монологга мисол айтсангиз.

Филолог:

— Нотаниш гўзал аёл ўтиб кетди.

Ҳайрон бўлдилар:

— Бунинг нимаси ички монолог!

Филолог:

— Аёл ўтиб кетганидан кейингисининг ҳаммаси!..

* * *

Илмий мудир ўқувчиларга деди:

— Ўқитувчингиз бетоб бўлиб қолганлиги сабабли бугун жуғрофия бўлмайди.

Ўқувчилар:

— Ур-ре-ей!..

* * *

Ўқитувчи:

— Фарҳод нима учун арман диёрига борди!

Ўқувчи:

— Ариқ қазиш учун...

* * *

Ўқитувчи:

— Бастилияни ким ва қачон олди!

Ўқувчи:

— Кеча хонага қўшни синфдагилар киришганди, ўшалар олган бўлса керак!!.

* * *

Ўқитувчи:

— Ҳой, яшшамагур, нима бало, тагингдан мих чиққанми, ўтиролмай ғимирлаяпсан, қичима бўлган эчкидай!..

Ўқувчи:

— Партанинг ўриндиғи синган экан, у ёқдан бу ёққа оғиб кетаяпти.

Ўқитувчи:

— Ўзингга ўхшаган битта қўлинг сингур синдириб кетгандир-да!

«ГАП»ларни оққа кўчирувчи:

Дилмурод САИДОВ.

• *Халқ оғзаки ижоди*

ЙЎЛЛАРДАГИ ҚЎШИҚЛАР

«ОҲАНГАРОН» рўзномасининг дастёри сифатида жуда кўп қишлоқларда бўламан. Тоғлардаги чўпонлар, қирлардаги элвойлар, далалардаги деҳқонлар, чўлу саҳро кишилари менинг мулоқотдошларимдир. Ғоятда зукко, диди баланд, таъби назми нозик бўлган бу одамлар билан гаплашганимда беихтиёр улар ўз гаплари орасида халқ қўшиқлари, ўланлари ва ибратли ҳикматларини айтиб юборадилар. Мен эса хотирамда қолганларини ён дафтаримга ёзиб қўяман, кўпларини ўша замоноқ қоғозга тушириб, ўзларининг иштирокида ўқиб чиқамиз.

Нима бўлганда ҳам улар айтган халқ оғзаки ижоди намуналари жуда гўзал ва ҳайрон қоларли даражада нозик! Уларнинг муаллифлари бир киши эмас, шу сабабдан мен уларни «Йўллардаги қўшиқлар» деб атадим. Бу қўшиқлар меники эмас, мен қоғозга туширдим, холос.

КУЙЛАМА...

Куйлама, соҳибжамол,
Йиғлатгани келдингми ё?
Куйдириб сокин дилимни,
Ўйлатгани келдингми ё?
Майли, куйла, куйларингга
Дил қушим бўлсин асир.

Банд этиб сайёд мисол

Сайратгани келдингми ё?

АЙТИШУВ

ЙИГИТ: Сой ичида чайқалади сандалча,
Бу сандалча — чўпон қизнинг тахтидир.
Боши тўла лола чамбар, заркокил,—
Худо берган акасининг бахтидир.
ҚИЗ: Сандалчадан рўмолимни олибсан,
Олиб яна тол шохига ёйибсан.
Тол белимни мунча эздинг, оғажон,
Ростин айтсам, уволимга қолибсан.
ЙИГИТ: От бойловда, қўй яйловда яйрайди,
Сени кўрсам, кўнглим кундай яйрайди.
Рўмолингни толга ёйган мен эмас,
Бошқа биров сенинг билан ўйнайди.
ҚИЗ: Сенга атаб олмадан от қилайин,
Йўқламасанг, бағрига хат қилайин.
Менинг билан ўйнайдиган ғаним йўқ,
Агар бўлса, сўз билан мот қилайин.
ЙИГИТ: Ғаним десанг, мен белимни боғлайман,
Сўзинг ёлғон, унга ишонолмайман.
Ёшлигингда даданг менга бермаган,
Қариб қопсан, энди сени олмайман.
ҚИЗ: Ўн тўққизга энди кирдим, оғажон,
Йигит деган шунча нозик бўларми!
Олмасанглар тўрт томонинг қибла-ей,
Тешик мунчоқ сув остида қоларми!

ҚОРАКЎЗ

Тоғда ирғай гулини тўкди,
Сен қайларда қолдинг, Қоракўз?
Дўланалар шохини букди,
Йўлинг нега айру, Қоракўз?
Изингни изладим боғлардан,
Излаб тополмадим, Қоракўз.
Исминг сўроқладим тоғлардан,
Истаб етолмадим, Қоракўз;
Бенасиб қилай деб васлингдан
Унутиб кетдингми, Қоракўз?
Адаштириб қўйиб йўлингдан,—

Ё қасдинг бормиди, Қоракўз?

Оҳимга оҳ чекди булоқлар,

Сен қайларда қолдинг, Қоракўз?

Фиғонимдан ёнди ўтлоқлар,

Шуни истармидинг, Қоракўз?

Излаб тополмовдим, Қоракўз,

Топиб етолмовдим, Қоракўз.

Ҳайриятки, келдинг очилиб,

Сен ҳам соғиндингми, Қоракўз?

Мўмин ҚАЮМ тўплаган.

БЎШАЙМИ, БЎШАМАЙМИ?

СОБИРОВ очиғи, қийналиб кетди. Олиб турган маошининг бозор иқтисодиёти шарафи билан кўтарилган нарх-наволар олдида сариқ чақалик ҳам қадри-қиммати қолмади-я. Бу пули билан на тўртта боласига, на хотини, на ойнадаги ўз аксига қарай олади. Дунёнинг ишлари қизиқ экан. Кечагина: «Онаси, ҳамма нарса етарлими уйда, пул-мул керакмасми?!» дегувчи эди, энди эса аранг тили калимага келиб: «Чидаб тур, онаси, ҳукуматимиз бизниям кўчага ташлаб қўймас. Яхши кунлар ҳам келар»... дея овутишдан нарига ўтолмайди.

«Етар,— деб юборди у бир куни сабр косаси тўлиб. — Бошқа ёқда ишлайман. Қачонгача сичқон пойлаган мушукдек моянага кўз тикиб ўтираман. Одамлар топишаяпти-ю, меҳнат қилиб, тер тўкиб. Менинг қоғоз ҳидлаб ўтирадиган бу ишимдан тер тўкадиган иш ҳам дуруст. Ишлайсан — топасан! Бор-ей, нима, бу ерда шунча йил ишлаб бир энлик раҳматнома олмаган, тузукроқ маош беришармиди?!. Раҳбаримизнинг ҳам парвойи палак».

Собиров беихтиёр раҳбари Каримжон Салимжоновнинг қиёфасини кўз ўнгида гавдалантириб, тирноқларигача титраб кетди. Ўз таъбири билан айтганда, Каримжон Салимжонович ичи тушган қовундай мияси пуч, фақат курсисига ярашиб ўтирадиган хўппа семиз бир қўғирчоққа ўхшаса-да, ҳеч кимга сир бермай, керил-иб, ғўдайиб юраверади. Раҳбарликка хос жиддийликни, муомалани ўринлатади-ю, барибир ходимларининг дарду-ҳасратларига шерик бўлгиси йўқ. Топиб олган баҳонаси битта: «Битта сенмидинг қийналаётган, биласанми, шаҳарда сенга ўхшаган қанча одам бор?» Собиров бунинг сабабини яхши билади. Бир марта «Электрга ҳам жаримани биз тўлаймизми, давлат тўлайди-ку» деб юборганди бош иқтисодчига. «Куппа-кундуз куни ёп-ёруғ хонада чироқ ёқиб ўтиргани етмагандек, стол лампасию телевизору магнитофонни ҳам мардикорига айлантириб юборганига пулни ишхона тўламай, энанг тўлайдими» деб жаҳли чиққан эди бош иқтисодчининг Собировга ёрилиб. Аммо Каримжон Салимжоновичнинг ҳам кейинги пайтларда пайтавасига қурт тушгандек оромкурсида аввалгидек ястаниб ўтиролмай қолган — «Бўлди, ишни йиғиштир, буёққа етиб кел» деб уни юқоридагилар бугун бўлмаса, эртага чақириб қоладигандек, телефоннинг қулига айланиб қолган. «Жиринг»нинг «ж»сидаёқ трубкани кўтаради.

Собиров бултур бошқа ишга ўтаман, деганида «Дарахт бир ерда кўкаради» деб насиҳат қилган эди, иккинчи мартасида эса: «Ҳамма ерда хўроз бир хил қичқиради. Нима, у ерда бу ердагидан тузукроқ қичқираман деб ўйлаяпсизми?» деб мазах ҳам қилган эди. Энди эса бу «дарахт» бўлмиш Собиров «қуриш» арафасида. «У ёқда қаттиқ қичқирмасам ҳам, ризқ-насибамга яраша қичқираман» деб ўйларди у. Собиров шундай деб ўйласада бошлиқ ҳузурига киришга юраги бетламай юрди. Яна аввалги насиҳатларини қилар, ё мазах қилар...

Раҳбарнинг меҳмондорчиликка ўч, айтилган жойдан қолмайдиган одати бор эди. У кўпроқ раҳбар сифатида иззат-икром билан кутиб олишларини ёқтирарди. Кимдир ҳам айтувди: «Бизнинг раҳбаримиз ичкиликка жуда ўч, ичгандаки молдай ичади. Бўлди, демайди. Шундоқ, арағинг, яхшигина газакларинг, овқат-повқатинг бўлса, бас. Унга бошқа ҳеч нарса керакмас!» Собиров ўйлай-ўйлай, ана шу нозик еридан ушлаб, бир амаллаб ишдан бўшаб олишга аҳд қилди.

Буёғи ҳам тезлашиб кетди. Собиров сўраб-суриштириб ўзининг иқтисодчилик соҳаси бўйича бир заводдан иш топди. «Майли, келинг», дейишди маъмуриятдагилар. Ҳатто унинг илтимосига биноан чақирув қоғози ҳам уюштириб беришди. Энди Собиров ана шу чақирув қоғозига Каримжон Салимжоновнинг розилиги аломати — «қаршилигим йўқ» деб ёзиб берадиган икки сўзинию, имзосини қўйдириб олса, бас. Унинг яна бир хурсанд бўлгани — завод хўжалик ҳисобига ўтган экан. Корхона фойда топса мукофотлар ҳам мўмай-да.

Ҳажвия

Шундай қилиб, Собиров режаларини пухта қилиб, қувончию ҳаяжонини ичига ютиб, раҳбар ҳузурига бош эгиб кирди:

— Ассалому алайкум, Каримжон Салимжонович! Бевақт кириб келган бўлсам, узр. Бир оғиз сўзим бор эди, холос.

Раҳбар, жаллодга бошини топширгандек бўйнини эгиб, елкаларини қисиб келадиган серилтифот одамларни хуш кўради. Улардан ҳамиша «яхши гап» чиқишига ишонар эди. Ҳозир ҳам шундай бўлди. Каримжон Салимжоновичнинг юзига табассум ёйилди:

— Ваалайкум, Собиров, келинг, қани, қани, бундоқ, яқинроқ ўтиринг-чи, деб тўғрисидаги креслога ишора қилди,— Ишлар қалай, дурустми? Камчиликлар йўқми?

— Ҳеч камчиликлар йўқ, ака,— Собиров юзига ясама табассум олиб, яна қўлини кўксига босди.— Фарзандимиз туғилганида ният қилиб, сизнинг исмингизни қўйган эдик. Бугун ана шу ўғлимиз икки ёшга кирувди, туғилган куни. Келинингиз Каримжон акамни чақиртиринг, шундай кунда бир яхши ният қилиб, оқ фотиҳа берсалар, деганди.

— Шунақами,— деди раҳбар унга синовчан тикилиб, — Икки ёшга тулибдию, биз бехабармиз. Қандай бўларкин?

— Очиғи,— ёлғонлади яна Собиров.— Ўғлимиз туғилган кунидан бери бетоброқ эди. Роса ичимизни еяётгандик. Йўқ, мана, худога шукур, тузалиб кетди. Шунинг учун сизга оғиз очмагандим. Шундай кунда қувончимизга шерик бўласизми, дегандик. Каримжон ака,— Собиров бошини эгиб олди.— Тўғри, биз кичкина одаммиз, лекин ниятимиз катта эди.

— Унақа деманг, Собиров ука, биз ҳаммамиз тенгмиз. Аммо мени биласиз, ишларим кўп. Мажлислардан ортмай қолдик.

— Бўш вақтингизни айтинг, ўша куни кутиб олаверамиз. Ишларингизни албатта тушунаман, сизга ҳам осон эмас.

Аммо буни, «тасодиф»ни қарангки, худди шу бугун Каримжон Салимжоновнинг атиги бир соатгина вақти бор экан. Буям Собировнинг «омади». Бошлиқ ўйлаб қараса, ҳар куни иш қайнаб турадиган, ҳар бир соатда йўқланиб турадиган Собировнинг ҳам бугун «иши» йўқмиш, уйга бориб, дам олса ҳам бўлар эмиш.

Бир ойдан бери тишининг оқини кўрсатмай юрган хотини Меҳрига ҳам жон кириб, эрининг қарз-ҳавола пулга келтирган янги қўй гўшти-ю, девзира гуручдан лаззатли ош дамлаб, пазандаликни ҳам қотириб юборди. Тиқ этса эшикка қараб ўтиришган эди, ҳайрият, эшик қўнғироғи жиринглаб, бошлиғининг танҳо ўзи кириб келди.

...Меҳмондорчилик зўр бўлди. Каримжон Салимжонов роса ёйилиб ўтирди-да, ўзиям. Арақ деганларини чойдек кетма-кет сипқоради. Оғзи тўла газак.

— Сиз менга ёқиб қолдингиз, ўртоқ Собиров,— деди бир пайт меҳмон,— Айтингчи, сизга қандай ёрдам керак? Қўлимдан келганича...

Собиров нима деярини билмай қолди:

— Ёрдам... ёрдам дейсизми? Ҳозирча... кўриб турибсиз-ку, аҳвол оғирлашаяпти. Озгина сабр қилайлик-чи,— деди Собиров бошқа гапга ярамай,— Яхши кунлар ҳам келар.

— Яхши кунлар ўз-ўзидан келмайди, ука,— деди бошлиқ бироз ҳушига келиб.— Бунинг учун келтириш керак, ўйлаш ҳам керак, ўртоқ Собиров. Масалан, ўзингиз ўйлаб кўринг-чи, сизни қайси лавозимга ўтказиб қўйсам, тузукроқ маош оласиз?

— Э, қўйсангиз-чи,— деди Собиров чўчиб тушиб,— бизда ҳамма ўз жойида, ўз ишининг устаси...

— Йўқ, ҳаммаси ялқов, ишёқмас, бекорчи. Бир-иккита эмас, кўпидан кўнглим бўлмай турибди,— кейин бир дақиқа шифтга қараб қолди,— Сизни бош иқтисодчи вазифасига кўтармоқчиман. Қаршимасмисиз?

Собиров сакраб тушди:

— Розиқов-чи? У киши ишлаяптилар-ку. Бунинг устига фан кандидати.

— Майли, ўйлаб кўринг, истасангиз шу, истамасангиз, ана, иқтисодчи бўлиб ишлайверинг яна!

Собиров лол бўлиб қолди.

— Биласиз-а, Розиқов қанча маош олади? Сиздан икки юз сўм кўп!

Шу-шу, Собиров ўйлаб ўйига етолмай қолди. 200 сўм маоши 400 сўм бўлса, қандай яхши-я! Аммо Розиқов-чи, у киши устоздек одам, унинг юзига оёқ босиш... Йўқ, деди, Собиров,— Барибир.

— Ойлигингизни 400 сўмга ошираман,— деди бошлиқ.— Нима дейсиз?

Собиров эса лолу ҳайрон бўлиб қолди.

Янги ўтмоқчи бўлган жойи — заводда уч юз сўм эди, бу ёқда тўрт юз! Бўшайми, бўшамайми?

Зоир ЗИЁ.

• *Қулоққа чалинган гаплар*

ИЛМ МАСКАНЛАРИДА

ФАЛСАФА муаллимидан сўрадилар:
— Йўлда ичи пулга тўла ҳамён ётибди. Нима қилардингиз?
Файласуф жавоб берди:
— Материя — бирламчи, онг — иккиламчи!..

* * *

Филологдан илтимос қилишди:
— Домла, ички монологга мисол айтсангиз.
Филолог:
— Нотаниш гўзал аёл ўтиб кетди.
Ҳайрон бўлдилар:
— Бунинг нимаси ички монолог!
Филолог:
— Аёл ўтиб кетганидан кейингисининг ҳаммаси!..

* * *

Илмий мудир ўқувчиларга деди:
— Ўқитувчингиз бетоб бўлиб қолганлиги сабабли бугун жуғрофия бўлмайди.
Ўқувчилар:
— Ур-ре-ей!..

* * *

Ўқитувчи:
— Фарҳод нима учун арман диёрига борди!
Ўқувчи:
— Ариқ қазиш учун...

* * *

Ўқитувчи:
— Бастилияни ким ва қачон олди!
Ўқувчи:
— Кеча хонага қўшни синфдагилар киришганди, ўшалар олган бўлса керак!!.

* * *

Ўқитувчи:
— Ҳой, яшшамагур, нима бало, тагингдан мих чиққанми, ўтиролмай ғимирлаяпсан, қичима бўлган эчкидай!..
Ўқувчи:
— Партанинг ўриндиғи синган экан, у ёқдан бу ёққа оғиб кетаяпти.
Ўқитувчи:
— Ўзингга ўхшаган битта қўлинг сингур синдириб кетгандир-да!

«ГАП»ларни оққа кўчирувчи:
Дилмурод САИДОВ.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

КЎРИНГ, ТОМОША ҚИЛИНГ

Душанба, 14

● ЎзТВ I

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Хоним Уксус ва жаноб Уксус», «Ҳосил байрами». Мультфильмлар.
18.30 Болалар учун. «Қувноқлар даврасида».
19.00 «Чорвадор».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Фарғона вилояти Қува ноҳияси «Анор» ансамблининг концерти.
20.30 Адабий театр. Миртемир. «Киприкларим».
20.55 Кинолавҳа.
21.00 «Ахборот».
21.25 Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Маҳмуджон Азимов куйлайди.
22.25 «Қора шаҳзода». Бадиий фильм («Мосфильм»).
24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

19.00 «Ассалому алайкум» (такрор.).
20.00 «Лаҳза». Хабарлар.
20.10 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади.
20.25 «Ўзингни эр билсанг...» (такрор.).
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 «Сайёра» гуруҳининг чиқиши (Қўқон шаҳри).

● МТ— «Орбита IV»

7.00 «Тонг».
9.35 «Янги авлод танлайди».
10.35 Польша телевидениеси телевизион бадиий фильмлар билан таништиради. «Хуштаккача беш дақиқа».
11.40 Мультфильмлар: «Прометей», «Чиғаноқча».
12.10 «Табиб». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Самара).
12.30 ТСН.
12.50 Футбол шарҳи.
13.20 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. «Қувноқ ва доно Насриддин» (Ўзбекистон ва Миср).
13.25 «Менеджерлар мактаби».

* * *

15.15 ТСН.
15.30 «Анна Павлова». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия — «Росси кўчаси» («Мосфильм» ва «Посейдон филмз», «Энтони гиббс», «Комплишенз Лимитед» (Англия), «ДЕФА» (Германия) киностудияси, «Иклик» (Куба), «Космос фильм» (Франция) иштирокида).
16.23 Доғистонда хизмат кўрсатган Давлат «Лезгинка» рақс ансамбли ижро этади.
17.10 Болалар соати (француз тили дарси билан).
18.10 «Бозор. Танлаш даври».
18.55 «Ён дафтар».
19.00 ТСН.
19.15 «Россия тароналари» телерадиотанловининг совриндорлари Р. Идрисова ва Г. Фазуллин куйлайди.
19.30 Футбол шарҳи.
20.00 Польша телевидениеси телевизион бадиий фильмлар билан таништиради. «Хуштаккача беш дақиқа».
21.30 Информацион программа.
22.10 Польша телевидениеси телевизион бадиий фильмлар билан таништиради. «Декалог-1».
23.05 Муаллифлик телевидениеси.
00.55 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
01.10 В. Пак иштирокида мусиқий кўрсатув.
02.10 Польша телевидениеси телевизион бадиий фильмлар билан таништиради. «Хуштаккача беш дақиқа».
03.15 РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, таъмирловчи меъмор П. Д. Барановский ҳақида ҳужжатли фильм.

● МТ — «Дубль IV»

8.00 Ишбилармон кишининг тонги. 9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари. 9.15 Итальян тили. 9.45 Рус тили. 10.15 «Адам Смит бойлиги дунёси». 10.55 Рус маданияти ҳақида суҳбатлар. 11.30 «Лайлак». Мультфильм. 11.40 А. Сокуров. «Рус элегияси». 12.10 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви. 12.40 Вариацияли мавзу. «Сувдаги мусиқа». 13.40 Коллаж (эълонлар, ахборот, билдирувлар). 13.45 «Отўйин». Телевизион бадиий фильм («Мосфильм»). 15.10 Рус халқ қўшиқларини В. Фтоменко ва Ю. Дудонов ижро этадилар. 15.40 «Мерос». Телевизион ҳужжатли фильм. 16.10 «Терговни бўғирсоқлар олиб бордилар». Мультфильм. 16.30 Бадиий гимнастика. Жаҳон чемпионати. Грециядан кўрсатилади. 17.30 «Ҳамдўстлик» ижодий бирлашмаси Қирғизистон телевидениесининг кўрсатувларини таништиради. 18.30 «Замин қиёфаси». Кўп серияли илмий-оммабоп фильм премьераси (Япония). 4-серия. 19.15 «До-ре-ми». Мультфильм. 19.25 Коллаж. 19.30 Иш юзасидан суҳбат. 19.45 «Қирралар». Бадиий-публицистик кўрсатув. 20.25 Эълонлар. 20.30 Хабарлар. 20.50 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.05 Деҳқонларга тааллуқли масала. «Бир амалий қадам» (фермер хўжаликлари ҳақида). 21.25 «Автопойгачилар». Ҳалқа йўли бўйлаб халқаро мусобақалар. Брнодан кўрсатилади. 22.10 «Шахсий фикр». 22.25 «Бешинчи ғилдирак». Бадиий-публицистик кўрсатув. 23.25 Эълонлар. 23.30 Хабарлар. 23.50 «Бешинчи ғилдирак» (давоми). 00.50 Бадиий гимнастика. Жаҳон чемпионати. Грециядан кўрсатилади. 01.50 Енгил атлетика. Шосседа югуриш бўйича жаҳон чемпионати.

Сешанба, 15

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «Солдат қалби». Бадиий фильм («Мосфильм»).
10.00 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Тележарида».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 Болалар учун. «Санъат ғунчалари».
18.50 «Гулистон» ойномаси саҳифаларида.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Яхшидан боғ...». Манзарали фильм.
20.00 «Ҳорманг, пахтакорлар!». Кўрсатув ва концерт.
21.00 Ахборот».
21.25 «Спортлото».
21.30 «Хотира». Ўзбекистон халқ артисти Тошхўжа Хўжаев.
22.40 «Экран таништиради». «Машрабни куйлаб» телефильми ижодкорлари билан суҳбат.
23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

Ўқув кўрсатувлари

10.30 Физика. Ёруғликнинг тўғри чизиқ бўйлаб тарқалиши. Қайтиш ва синиш қонунлари.
11.00 «Имконият». Телефильм.
11.30 Математика. Мусбат ва манфий сонлар.

* * *

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

19.05 Катталар учун мультфильмлар: «Бир арслон ва тўққиз сиртлон», «Ҳажвий лавҳалар», «Болхона».
19.30 Гитара оҳанглари.
20.00 «Спринт».
20.15 «Цирк! Цирк! Цирк!».
21.00 «Сизни таклиф қиламиз».
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 Рақслар ва яна рақслар.

● МТ— «Орбита IV»

7.00 «Тонг».
9.35 Болалар соати (француз тили дарси билан).
10.35 Польша телевидениеси телевизион бадиий фильмлар билан таништиради. «Бурилиш».
11.55 Телевизион ҳужжатли фильм.
12.30 ТСН.
12.45 Биржа янгиликлари.
13.00 СССР халқ артисти О. Попов иштирокида цирк томошалари.

* * *

14.45 ТСН.
15.00 «Телемикст».
15.45 «Анна Павлова». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия—«Оққуш».
16.40 «Туғилган кун». Мультфильм.
16.50 «Россия тароналари» телерадиотанловининг совриндори «Лад» ансамбли ижро этади (Саратов).
17.05 «Чемпионлар билан биргаликда».
17.20 «Болалар мусиқий клуби».
18.25 Экологик шарҳ.
18.40 «Қизиқувчилар олами».
18.55 «Ён дафтар».
19.00 ТСН.
19.15 Сиёсий мулоқотлар. «Болтиқбўйи: Мустақиллик эълон қилингандан сўнг».
20.00 Шеърият лаҳзалари.
20.05 Польша телевидениеси телевизион бадиий фильмлар билан таништиради. «Бурилиш».
21.30 Информацион программа.
22.10 Польша телевидениеси телевизион бадиий фильмлар билан таништиради. «Декалог-2».
23.10 Биржа янгиликлари.
23.25 «Эски танишларнинг оилавий хроникаси». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. «Олег». 1 ва 2-серялар.
01.15 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
01.30 Епископ Василий Родзянко билан суҳбатлар. 11-кўрсатув.
01.55 Польша телевидениеси телевизион бадиий фильмлар билан таништиради. «Бурилиш».
03.15 «Нафосатга шоҳидлик». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Санкт-Петербург).

● МТ — «Дубль IV»

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари. 9.15 Француз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун. 9.45 Француз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун. 10.15 «Жаҳон бозорининг калити». 10.45 «Ёқимли оҳангларнинг майин садоси...». А. Вяльцева. 11.30 «Қизча ва масхарабоз». Мультфильм. 11.40 «Бешинчи ғилдирак». Бадиий-публицистик кўрсатув. 13.40 Коллаж. 13.45 «Отанинг уч ўғли бор эди». Телевизион бадиий фильм. 1-серия («Мосфильм»). 14.50 «Ман этилган қўшиқлар». Ҳужжатли фильм. 15.20 Кавказнинг Лермонтов қадамжолари бўйлаб. 16.00 Ритмик гимнастика.

* * *

17.45 «ТелеЭКО». 18.15 «Вертикаль». «Баҳодир Жалолов». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Тошкент). 18.55 «Телевизион мусиқий абонемент». 19.45 «Узоқ Шарқ». Телекўрсатув. 20.30 Хабарлар. 20.50 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.05 «Ўз қўнғироқхонасидан» (Санкт-Петербург). 21.20 «Сталиннинг тиззасида». Ҳужжатли фильм (Финляндия). 21.50 «Рус романси жозибаси». 22.25 «Асл ҳолича». 23.25 Эълонлар. 23.30 Хабарлар. 23.50 «Театр сафари». Литва жумҳурияти ёшлар театри Э. Некрошюснинг «Бурун» спектаклида (Н. Гоголь асарлари мотивлари асосида). 00.55 Миллий баскетбол уюшмаси профессионаллари ўртасида баскетбол бўйича АҚШ чемпионати. Финал. «Чикаго буллз» — «Лос-Анжелес лейкерс».

Чоршанба, 16

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «Телевизорни ўчиришни унутманг». Бадиий фильм («Беларусьфильм»).
9.50 «Ёшлик» студияси саволларингизга жавоб беради.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Яшил орол сири». Мультфильм.
18.20 «Эл келажагини кўзлаб». «Ўзбектелефильм» премьераси.
18.50 Комилжон Йўлдошев куйлайди.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 «Ҳуқуқ ҳаётимизда».
20.15 «Замондош билан учрашув». Мусаввир Бахтиёр Маҳкамов. Кинокўрсатув.
21.00 «Ахборот».
21.25 «Мулоҳаза». Мусиқа ва замон.
22.15 «Муҳаббат ва нафрат». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»).
23.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

Ўқув кўрсатувлари

10.30 Биология. Организмнинг мослашганлиги ва унинг нисбийлиги.
11.00 «Олис тоғлар ёнбағрида». Телефильм.
11.30 Кимё. Олтингугуртнинг физик хоссалари.

* * *

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

19.05 «Чох», «Кўза». Қисқа метражли телевизион бадиий фильмлар.
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.10 Кичик концерт.
20.30 «Дорихона сизнинг хизматингизда».
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 «Экспресс-реклама».
22.20 «Кинонигоҳ».

● МТ— «Орбита IV»

7.00 «Тонг».
9.30 «Болалар мусиқий клуби».
10.35 «Чемпионлар билан биргаликда».
10.50 Польша телевидениеси телевизион бадиий фильмлар билан таништиради. «Бўрилар орасида».
12.30 ТСН.
12.45 «Эски танишларнинг оилавий хроникаси». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. «Олег». 1 ва 2-серялар.

* * *

15.30 ТСН.
15.45 «Анна Павлова». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия — «Лолалар ва ёлғизлик».
16.38 «Шалпангқулоқ». Мультфильм.
16.55 «Услуб».
17.40 «Биржа учувчиси».
17.50 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
18.50 «Ён дафтар».
18.55 «Планета».
19.40 ТСН.
19.55 Польша телевидениеси телевизион бадиий фильмлар билан таништиради. «Бўрилар орасида».
21.30 Информацион программа.
22.10 Польша телевидениеси телевизион бадиий фильмлар билан таништиради. «Декалог-3».
23.05 «Иккиланиш». «Ишсизларга ким ёрдам беради!».
23.20 «Фермер-91». Кантри ва фолькмусиқа фестивали.
01.05 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
01.20 Епископ Василий Родзянко билан суҳбатлар. 12-кўрсатув.
01.40 Польша телевидениеси телевизион бадиий фильмлар билан таништиради. «Бўрилар орасида».
03.15 «Чайковский номли халқаро танлов. 1990 йил. Москва». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Санкт-Петербург).

● МТ — «Дубль IV»

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари. 9.15 Немис тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун. 9.45 Немис тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун. 10.15 А. Адоскиннинг муаллифлик кўрсатувлари. «Азизим Саша...». Одоевский альбоми. 11.10 «Экранда «01» хизмати». 11.40 «Асл ҳолича». 12.40 «К-2» таништиради: «Медиа». 13.25 «Олимпда ўз ўрнингизни эгалланг». Илмий-оммабоп фильм. 13.45 Коллаж. 13.50 «Отанинг уч ўғли бор эди». Телевизион бадиий фильм. 2-серия. 14.55 Давлат телерадиоси рус халқ чолғулари оркестрининг концерти. 15.50 Телевизион ҳужжатли фильмлар: «Ажабтовур киши» (Душанбе), «Олтой. Йил фасллари» (Новосибирск).

* * *

17.30 «Саёҳатчилар клуби» (сурдо таржимаси билан). 18.30 Н. Рубцов поэзияси. 19.10 Россиянинг парламент хабарномаси. 19.25 Диний мусиқа ва шеърият. 19.55 «Бочка». Мультфильм. 20.10 Пётр Деметр. Лўли қўшиқлари. 20.30 Хабарлар. 20.50 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.05 Фил Донахью кўрсатувлари. Элизабет Тейлор портрети. 21.55 Футбол. 1992 йил Олимпиадасининг саралаш матчи. СССР—Италия. Симферополдан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — Хабарлар. 23.50 «100 кун хроникаси». 00.25 «Визит карточкаси».

Пайшанба, 17

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 Такрорий фильмлар экрани. «Муҳаббат ва нафрат». Бадиий фильм.
9.55 Адабий театр. Рўзи Қодирий. «Навоий - сиймосига таъзим».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Эҳтиёт бўлинг, маймунлар». Мультфильм.
18.20 «Алифбо сабоқлари». II босқич.
18.55 «Ёшлик оқшоми».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Ки сен ҳам ҳур туғулғонсан». Эрк демократик партияси. 1-кўрсатув.
20.30 «Қўшиқ рақсга уланса». Мусиқий кўрсатув.
21.00 Ахборот».
21.25 «Санъат усталари». Саъдихон Табибуллаев таваллудининг 85 йиллигига.
22.35 «Синган тақа». Бадиий фильм («Ленфильм»).
23.50 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

10.30 «Ўлкамизда куз». Кинопрограмма.
11.30 «Мусиқа оҳанглари». Фильм-концерт.

* * *

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

19.05 «Бу оқшомда».
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.10 «Бу оқшомда» кўрсатувининг давоми.

КЎРИНГ, ТОМОША ҚИЛИНГ

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 «Бурч».

● МТ— «Орбита IV»

7.00 «Тонг».
9.30 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
10.35 Польша телевидениеси телевизион бадиий фильмлар билан таништиради. «Бўлинган отпуска».
12.15 Мультфильм.
12.30 ТСН.
12.45 «Онам, дадам ва мен».
13.15 ИИВ маълумотларига кўра...

* * *

14.45 «Телемикст».
15.30 ТСН.
15.45 «Анна Павлова». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия — «Россия ҳақида тушлар».
16.40 Мультфильмлар: «Олтин соч», «Фэт-Фрумос ва қуёш».
17.05 «Маримба понес» болалар ансамбли ижро этади (Япония).
17.33 «Азиз-авлиёлар куни». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Иркутск).
17.55 Резо Габриадзе билан учрашув.
18.10 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
18.55 «Ён дафтар».
19.00 ТСН.
19.15 «Қизиқувчилар олами».
19.30 «Нодипломатик суҳбатлар». Кўрсатувда Буюк Британия лейбористлар партиясининг лидери Нил Киннок иштирок этади.
19.50 Польша телевидениеси телевизион бадиий фильмлар билан таништиради. «Бўлинган отпуска».
21.30 Информацион программа.
22.10 ИИВ маълумотларига кўра...
22.20 Польша телевидениеси телевизион бадиий фильмлар билан таништиради. «Декалог-4».
23.15 «Мусиқа тинглашга таклиф этамиз».
01.15 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
01.30 Польша телевидениеси телевизион бадиий фильмлар билан таништиради. «Бўлинган отпуска».
03.10 «Эстрада вернисажи».

● МТ — «Дубль IV»

8.30 «Бридж». Телебиржа. 9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари. 9.15 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун. 9.45 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун. 10.15 «Бурда моден» таклиф этади...». 10.45 «Прокофьев ҳақида мулоҳазалар. Ҳаёти, вафоти, фикрининг ойдинлашуви». 1-қисм. 11.30 «Сизнинг фикрингизча». Ҳужжатли фильм премьераси (Свердловск киностудияси). 11.40 Футбол. 1992 йил Олимпиадасининг саралаш матчи. СССР — Италия. 13.25 Коллаж. 13.30 «Урал тоғларида». Илмий-оммабоп фильм. 13.45 «Олмос камар». Телевизион бадиий фильм. 1-серия («Ўзбекфильм»). 14.50 Ритмик гимнастика. 15.20 «Геннадий Гладков». Фильм-концерт.

* * *

17.20 Иттифоқдош жумҳуриятлар кинопублицистикаси. «Овозимизни бутун дунё эшитади». 30—40-йиллардаги шоирлар ва ёзувчилар ижоди ҳақида (Киев). 18.10 Н. Березовский. Арфа ва оркестр ижроси учун концерт. 18.35 От спорти. «Пардубча стипел-чез». Чехо-Словакиядан кўрсатилади. 19.20 «Тикувчи». Ҳужжатли фильм. 20.10 Мультфильм. 20.25 Эълонлар. 20.30 Хабарлар. 20.50 «Казаклар davраси». Ҳужжатли фильм (Владикавказ). 21.20 «Қирралар». Бадиий-публицистик кўрсатув. 22.00 РСФСР Олий Кенгашининг сессиясида. 22.30 «Бешинчи ғилдирак». Бадиий-публицистик кўрсатув. 23.30 Хабарлар. 23.50 «Бешинчи ғилдирак» (давоми). 00.50 Хоккей. СССР чемпионати. МАСК — «Крилья Советов». 2 ва 3-даврлар. МАСК Спорт саройидан кўрсатилади.

Жума, 18

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 Такрорий фильмлар экрани. «Синган тақа». Бадиий фильм.
9.50 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Нишона».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Кўргазманинг ўғирланиши». Мультфильм.
18.20 «Саноат одимлари».
18.50 «Мушоира». Адабий кўрсатув.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Ўзбекистон» телевизион киножурнали.
20.00 «Ҳорманг, пахтакорлар!». Кўрсатув ва концерт.
21.00 «Ахборот».
21.25 «Маърифатнома».
22.15 «Сулола». Санъаткор Режаматовлар оиласи.
23.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

10.30 «Ҳаётимизнинг бир куни». Кинопрограмма.
11.30 «Ё остидан, ё устидан». Бадиий фильм («Мосфильм»).

* * *

«ТОШКЕНТ»
СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

19.05 «Уолт Дисней таништиради». Мультфильмлар тўплами.
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.10 Александр Кузьмин куйлайди.
20.30 ТошДД талабаларининг «Звезда Востока» ойномаси таҳририяти билан учрашуви.
21.00 «Ёнғиндан эҳтиёт бўлинг».
21.25 Кинолавҳа.
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 «Кинонигоҳ».

● МТ— «Орбита IV»

7.00 «Тонг».
9.35 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
10.20 «Яқин кишига меҳр-муҳаббат». Телевизион бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия).
11.35 Мультфильмлар: «Акаиро», «Палле дунёда яккаю ягона».
12.10 «Кўҳна Эллада рақслари». Пятигорскдан кўрсатилади.
12.30 ТСН.
12.45 «Бой берилган вақтни излаб». Телевизион ҳужжатли фильм.
13.05 В. Леонтьев куйлайди.

* * *

15.30 ТСН.
15.45 «Анна Павлова». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 5-серия — «Уфққа қўл узатиб».
16.45 «Сеҳргарнинг шогирди» Мультфильм.
17.05 Валерий ва Татьяна Климовлар чалади.
17.40 Болалар театрлари муаммоларига бағишланган телевизион ҳужжатли фильм премьераси.
18.00 Камчатка хор капелласининг концерти.
18.40 «Қизиқувчилар олами».
18.55 «Ён дафтар».
19.00 ТСН.
19.15 «Инсон ва қонун».
20.00 «Шерик».
20.30 «ВИД» таништиради: «Мўъжизалар майдони».
21.30 Информацион программа.
22.10 ВИД» таништиради.
01.30 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
01.45 «Мастера России» рус оммавий куйлар оркестрининг концерти.
02.40 «Яқин кишига меҳр-муҳаббат». Телевизион бадиий фильм.

● МТ — «Дубль IV»

8.00 Ишбилармон кишининг тонги. 9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари. 9.15 «Паришонхотир». Мультфильм. 9.25 Инглиз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун. 9.55 Инглиз тили. «Оила альбоми» (АҚШ). 10.25 «Прокофьев ҳақида мулоҳазалар. Ҳаёти, вафоти, фикрининг ойдинлашуви». 2-қисм. 11.10 Билимдонлар учун машқ. 11.40 «Бешинчи ғилдирак». Бадиий-публицистик кўрсатув. 13.40 Коллаж. 13.45 «Олмос камар». Телевизион бадиий фильм. 2-серия. 14.50 «Паганини». Фильм-балет. 15.15 «Портрет». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Союзтелефильм»). 15.45 Қозоғистон мусиқий фольклорининг концерти.

* * *

17.15 «Здоровье» (сурдо таржимаси билан). 17.45 «Джаз-чопар». 18.45 «Жаҳон бозорининг калити». 19.15 Россиянинг парламент хабарномаси. 19.30 «Истиқболни кутиб» (Поволжье немисларининг аҳволи ҳақида). 20.00 «...ҳа, биз скифлармиз». 20.25 Эълонлар. 20.30 Хабарлар. 20.50 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.05 «Вестник» Зальцбургда». Ю. Башмет ва унинг «Солисти Москви» оркестри. 22.00 «Ўз қўнғироқхонасидан». (Санкт-Петербург шаҳри). 22.15 Концерт. Кремлнинг Съездлар саройидан кўрсатилади. Танаффус пайтида — Хабарлар. 00.15 Футбол. СССР чемпионати. МАСК—«Динамо» (Минск). 2-тайм. В. И. Ленин номли Марказий стадиондан кўрсатилади.

Шанба, 19

● ЎзТВ I

8.00 «Ассалому алайкум».

*

9.00 «Ҳужжатли экран». Кинокўрсатув.
9.50 «Қизил Яримой шуъласи».
10.20 Ҳамид Ғулом, Шоҳида Шоҳимардонова. «Муҳаббат навоси». Муқимий номли мусиқий театрнинг спектакли.
12.20 «Тўртинчи доирадаги бир кеча». Бадиий фильм («Ленфильм»).
13.35 «Ягона оилада». Республика Байналмилал маданий марказидан репортаж.
14.20 Уйчилик паррандабоқарларнинг тажрибасидан.

* * *

15.55 Футбол бўйича мамлакат чемпионати. «Пахтакор» (Тошкент) — «Спартак» (Москва). «Пахтакор» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — катталар учун мультфильм.
17.50 Усмирлар учун. «Тенгдошлар».
18.35 Ака-ука Алимовлар куйлайди.
19.25 Кинолавҳа.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Ўзбек тилини ўрганамиз.
20.20 «Рақс жилоси». Дилором Шукуржонова.
21.00 «Ҳафтанома».
22.00 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Дилдаги гаплар».
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.00 БИШКЕК КЎРСАТАДИ.

● МТ— «Орбита IV»

7.00 «Одамлар менга қўшиқ ҳадя этишди». РСФСР халқ артисти М. Антонова ижоди ҳақида телевизион ҳужжатли фильм.
7.30 Мультфильмлар: «Сеҳргар ким!», «Сенинг ўз қуёшинг борми!».
8.00 Хор ижросида концерт.
8.30 Ритмик гимнастика.
9.00 ТСН.
9.15 П. Коган раҳбарлигидаги Москва Давлат симфоник оркестри чалади.
9.40 Жаҳон халқларининг ижоди.
10.10 «Мўъжизасиз мўъжизалар».
10.55 Тонгги дам олиш кўрсатуви.
11.25 «Катак». Ҳужжатли фильм премьераси («Қозоқфильм»).
11.35 Режиссёр А. Белинский фильмлари. «Галатея». Фильм-балет («Лентелефильм»).
12.30 Экологик шарҳ.
12.45 «Мусиқий дўкон».
13.15 «Низомий». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар («Озарбайжонфильм» ва «Мосфильм»).
15.30 ТСН.
15.45 «Қадрдон юртим». Концерт.
16.00 «Эшикни оҳиста очинг». Ҳужжатли фильм.
16.35 «Салом, она Россия». Шоир В. Соколов.
17.10 «Ер—она масканимиз». Телевизион фототанлов.
17.15 «Буюк Гилельс». Туғилган кунининг 75 йиллигига.
18.15 «Совет немислари». Олмаота — Саратов — Москва телекўприги.
19.15 «Лаббай, эшитаман...».
19.30 «Москва Кремли». 6-фильм.
20.00 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм премьераси. 16-серия.
20.25 «Ақл ўлчови». Телевизион бадиий фильм. 1-серия («Беларусьфильм»).
21.30 Информацион программа.
22.10 «Ақл ўлчови». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
23.15 «Бахтли тасодиф».
00.15 А. Малинин зиёфати.
02.00 Катталар учун мультфильмлар: «Қойилмақом Гоша». 1—7-сериялар.
02.30 «Менинг Угличим — Россиянинг бир томчиси». Кичик рус шаҳарлари билан таништируви ҳайрия кўрсатуви.

● МТ — «Дубль IV»

8.30 Эрталабки бадантарбия машқлари. 8.45 «Афсона». Ҳужжатли фильм. 9.05 «Фольклор олами». 9.50 «Ревю-Кавказ».

*

10.35—12.35
ЎЗБЕКИСТОН
ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ
«ДЎСТЛИК»
ВИДЕОКАНАЛИ

*

12.35 Камера ўтмишни тадқиқ қилади. «Жаримачилар». Ҳужжатли фильм. 14.15 «Чистие Прудидаги уй» (Р. Биков маркази). 16.00 Педагогика ҳамма учун.

* * *

18.50 Подольск Епископ Виктор, Д. Лихачёв, С. Ямшчиков «Правда» ва Ямское поле кўчасининг бурчаги» кўрсатувида. 19.20 «От за от» («Очиғини айтганда»). «Хомхаёл». 19.50 «Янги пигмалион». Дам олиш кўрсатуви. 20.35 Хабарлар. 20.55 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.10 «Сиёсий бўлим». 21.55 «А» программаси. 23.35 Хабарлар. 23.55 Ф. Донахью ва В. Познер кўрсатуви. 00.45 Баскетбол. Халқаро турнир. «Мак—Дональдс». Франциядан кўрсатилади.

Якшанба, 20

● ЎзТВ I

8.00 «Ҳафтанома» (такрор.).

*

9.00 «Ҳимоя учун сўз». Бадиий фильм («Мосфильм»).
10.35 «Ўзбекистон спорти».
11.20 Араб тили (такрор.).
11.50 «Актёрлар ва роллар». Каттақўрғон театрининг актёри Абдуғани Абдураззоқов.
12.50 Инглиз тили (такрор.).
13.20 «Бахт» вокал-чолғу ансамблининг концерти.
13.40 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Она-Ватан» видеоканали.

* * *

18.00 «Бўлса бўлар лақабли бегемот ҳақида», «Дала ҳовлидаги саргузашт». Мультфильмлар.
18.20 «Деҳқон маслаҳати».
18.40 «Кино жавонидан».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Ўзбекистон» телевизион киножурнали.
20.10 «Якшанба оқшомида». Мусиқий кўрсатув.
21.00 «Аҳборот».
21.25 «Ижод саҳифалари». Ўзбекистон халқ шоири Шукрулло таваллудининг 70 йиллигига.
22.45 «Кузги марафон». Бадиий фильм («Мосфильм»).
00.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

17.00 АШХОБОД КЎРСАТАДИ.

● МТ— «Орбита IV»

8.30 «Спорт ҳамма учун».
9.00 ТСН.
9.20 «Спортлото» тиражи.
9.35 «Севги иқрори».
9.50 «Эрта саҳарлаб».
10.35 «Ватан хизматида».
11.35 «Тонг юлдузи».
12.35 «Саёҳатчилар клуби».
13.35 «Қишлоқ янгиликлари».
14.35 «Пи» белгиси билан». 1-қисм.
15.35 ТСН.
15.50 «Пи» белгиси билан». 2-қисм.
16.15 «Омад кулиб боққанда».
16.30 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. Нидерланд эртаги.
16.35 «Марафон-15».
17.45 «Халқаро панорама».
18.30 «Уолт Дисней таништиради...».
19.20 К. М. Вебер. «Оберон» операсига увертюра.
19.30 «Машъала ва балерина». Мультфильм премьераси.
19.55 «Одам амфибия». Бадиий фильм («Ленфильм»).
21.30 Информацион программа.
22.10 «КВН-91». Иккинчи ярим финал. Новосибирск давлат дорилфунуни — Ереван давлат тиббиёт олий илмгоҳи.
00.10 «Севиб, ёдда сақлаганларга». А. Миронов хотирасига бағишланган кеча.
02.05 «Куз шамоли».
02.50 Джаз портретлари.

● МТ — «Дубль IV»

8.30 Зарядкага сафланинг! 8.45 «Кўчада янграган мусиқа». 9.15 Болалар учун кўрсатув. 10.20 Козьма Минин. Тақдирига хотима. 10.50 «Америкадан меҳр-муҳаббат билан». 11.35 «Булут ва ёмғирни чизаман». Мусаввир Е. Новоселов. 11.55 «Муқаддас ва абадият». 12.15 «Қўнғироқ садоси». 12.55 Бадиий фильм. 14.40 «Самарага монастир керакми!». Видеофильм. 15.40 И. Понаровская билан учрашув.

*

16.30—19.30
ЎЗБЕКИСТОН
ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ
«ДЎСТЛИК»
ВИДЕОКАНАЛИ

*

19.30 Россиянинг парламент хабарномаси. 19.40 Лосев суҳбатлари. «Арбат академияси». 20.30 Хабарлар. 20.50 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.05 Лина Мкртчян иштирокида хайрия концерти. 21.50 Ҳужжатли фильм. 22.20 Ёзувчи А. Трушкин бенефиси. 23.25 Эълонлар. 23.30 Хабарлар. 23.50 «К-2» таништиради. 00.35 Баскетбол. Халқаро турнир. «Мак—Дональдс». Франциядан кўрсатилади.

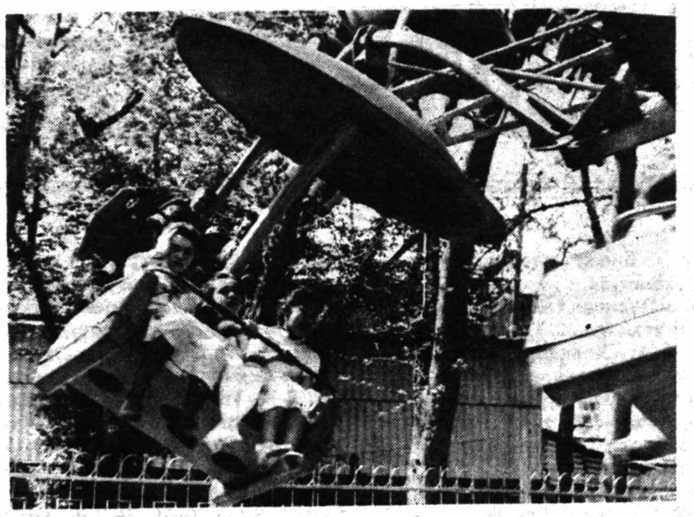

● Шу кунларда пойтахтимиз истироҳат боғлари кўз бўлишига қарамай ҳамон ёшлар билан гавжум.

Даврон АҲМАД сурати.

ТАБИАТНИНГ ЎЗИ ТАБИБ

ДЎЛАНА

ОРАДАН чамаси ярим ой ўтгач яна Саидбобо билан учрашдик. Тол тагидаги супага тўшалган гилам устида чойхўрлик бошланди. Зангори осмон. Чотқол тоғидан эсаётган майин шабада юзларни силайди. Ҳангомамиз қизиб турган бир пайтда бобонинг кичик қизлари — Манзура бир ликобчада сапсариқ бир нарса кўтариб кирди.

— Ия, бу ўзимизнинг дўлана-ку! — дедим ажабланиб, — эндиги суҳбат дўлана ҳақида бўлар экан-да....

— ҲА, — дедилар Саидбобо билинар-билинмас жилмайиб, — бу неъмат ҳам ажойиб нарса... Қани, оғиз тегизинг. Эшитганмисиз, йўқми, дунёда дўлананинг юздан ортиқ турлари мавжуд. Шулардан беш ҳили биз томонларда ўсади. Номларини билмайману, аммо, сизлар витамин деган нарсалар баайни мана шу дўланада кўп. Отам ҳам, мен ҳам бу мевадан турли хасталикларни даволашда фойдаланганмиз. Киши дармонсизланганда, ақлий чарчашликда, юрак атрофида санчиқ пайдо бўлганида ёхуд у безовталанганда дўлана катта наф келтиради. Буни қарангки, ибн Синодек одам ҳам буни ич кетишга қарши даво сифатида тавсия этганлар.

— Яна қандай шифобахш хусусиятлари бор?

— Қон томирларининг асабийлашишида, юрак уриши маромининг бузилишида, ҳафақонликда, танглай муртакларининг яллиғланишида беқиёс даво ҳисобланади. Уй шароитида ундан дори тайёрлаш унчалик қийин эмас. Бир сиқим дўлана устига бир стакан қайноқ сув солиб, енгил алангада 15 минут қайнатиб оласиз. Вассалом. Бундай қайнатмани кўпроқ тайёрлаб, чой ўрнида ичса бўлади.

— Яна?

— Янами?.. Дўлана мевалари қайноқ сувда бўтқа ҳолига келгунча қайнатилади. Бу қиёмдан кунига уч маҳал кичик қошиқда ялаб туриладн. Баҳор пайтлари дўлана гулларидан қайнатма тайёрлаш мумкин. Бунинг учун икки ош қошиқ гулининг уқаланмаси олинади ва у бир стакан обжўшда 10 минут қайнатилади. Қайнатма совутилгач, докада сузилади ва ош қошиқда кунига 3 маҳал ичилади.

— Раҳмат, бобо! Яна қандай ўсимлик ҳақида гапириб беришингиз мумкин?

— Ўзингиз сўрай қолинг...

— Масалан... Қора зирк...

ҚОРА ЗИРК

— ХЎП бўлади. Қора зиркнинг иккинчи номи қорақанд. Овруполиклар уни барбарис дейдилар. Бу ўсимлик бизнинг тоғларимизда ҳам яхши ўсади. Унинг энг буюк хосиятларидан бири қонни мусаффолаштирувчи хусусиятидир. Ибн Сино уни юракка мадор бахш этувчи, жигар хасталикларини даволовчи, ҳароратни туширувчи, чанқоқни босувчи восита сифатида ишлатган.

— Унинг асабга ҳам фойдаси кўплиги ҳақида эшитган эдим...

— Биргина асабга эмас. Асаб сустлашиши билан бир қаторда, сариқ касаллигида, қон босими ошганда, иштаҳани уйғотишда ҳам катта наф келтиради. Қора зирк жигар пуфагидаги ўтни яхши ҳайдайди. Халқ орасида «Қиёми зирк» деган гап бор.

— Нима у?

— Маълум миқдордаги зирк меваси енгил оловда, сирли идишда анча муддат қайнатилиб, қуюқ ҳолатга келтирилади. Уни шиша банкаларга солиб, совуқроқ жойда асраш керак. Кичик бир қошиқдаги бундай қиём обжўшда суюлтирилиб, ичилади ёхуд томоқ, оғиз чайилади. Мабодо шамоллаш, тумов аломатлари бўлса, шундай қиласиз. Бизнинг ўлкамизда зиркнинг қизил, тугма, берган, қашқар, қорақанд сингари турлари учрайди. Уларнинг ҳаммаси ҳам халқ табобатида баб-баробар ишлатилади.

Суҳбатдош Р. УМАРОВ.

ШИФОКОРЛАР МАҲАЛЛАДА

Яқинда Тошкент шаҳар Октябрь ноҳиясидаги 21-сон шифохона шифокорлари шаҳардаги «Янгиариқ» маҳалласига ташриф буюриб, қариялар чойхонасида маҳалла кексалари билан суҳбат қуришди.

Шифокорлар кексаларда кўп учровчи касалликлар ҳақида гапириб, уларни даволаш юзасидан нималар қилиш кераклиги ҳақида сўзлаб бердилар, турли касалликлардан фориғ этувчи халқ табобати усуллари билан таништирдилар, шунингдек кишиларни қизиқтирган саволларга жавоб бердилар.

Маҳалла кексалари бундай учрашувни уюштирган шифохона бош врачи И. Бўрихўжаева, тажрибали шифокорлар М. Мўминова, Э. Нажмиддиноваларлан мамнун бўлдилар.

А. НАБИХЎЖАЕВ.

«АДИДАС» — ТОШКЕНТДА

● КЕЛГУСИ йилнинг ўрталаридан бошлаб республика магазинларининг пештахталарида чиройли ва қулай спорт кийимлари пайдо бўлади. Тошкентдаги «Малика» трикотаж бирлашмаси, «Совиндэлектроника» Совет — Ҳиндистон корхонаси ҳамда Ғарбий Европадаги машҳур «Адидас» фирмаси бундай кийимларни биргаликда ишлаб чиқаришга келишдилар.

Харидоргир моллар «Малика» фирмаси машина-ускуналарида ишлаб чиқарилади. Технология ва хом ашёнинг бир қисмини «Адидас» етказиб беради. «Совиндэлектроника» эса бу фойдали ишга сармоя ажратади.

(ЎзТАГ мухбири).

— ★✦★ —

ОИЛАВИЙ СУЛОЛАЛАР УЧРАШУВИ

● ТОШКЕНТДА — К. Д. Ушинский номидаги ўқитувчилар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш марказий илмгоҳида Ўзбекистоннинг барча вилоятларидан келган муаллимлар оилавий сулолаларининг учрашуви бўлиб ўтди. Бу ерда бўлиб ўтган семинарда новатор ўқитувчилар иш тажрибаларини ўртоқлашдилар. Мактабни демократиялаш, таълимнинг ноанъанавий шакллари ва усулларини жорий этиш, жумладан халқ педагогикаси элементларини тиклаш муаммолари муҳокама қилинди. Муаллимлар Ўзбекистон олимлари билан учрашдилар.

(ЎзТАГ).

— ★✦★ —

БИЛАСИЗМИ?!

СЎЗ ТАГИДА СЎЗ БОР

«Магнит» сўзи Кичик Осиёдаги Мегнезия шаҳрининг номидан олинган бўлиб, бир пайтлар бу ердаги катта бозорларга борган одамлар ўзлари билан кўпинча ғалати тош ҳам олиб келишарди.

«Календарь» сўзи «калере» деган лотинча сўздан олинган бўлиб, эълон қилмоқ, деган маънони беради. Календарь Мисрда бизнинг эрамиздан тўрт минг йил муқаддам пайдо бўлган. Қадимги грек ва римликларга ҳам календарь мисрликлардан ўтган.

Амударё. Уни юнонлар ҳамда римликлар «Окус» ёки «Оксус», араблар «Жайхун» («Телба») деб атаганлар. Дарёнинг ҳозирги номи эса Амулия шаҳри (XVI аср) номидан олинган. Бу шаҳар кейинчалик Чоржўй деб атай бошланган.

С. ОДИЛОВА тайёрлаган.

• БОШҚОТИРМА •

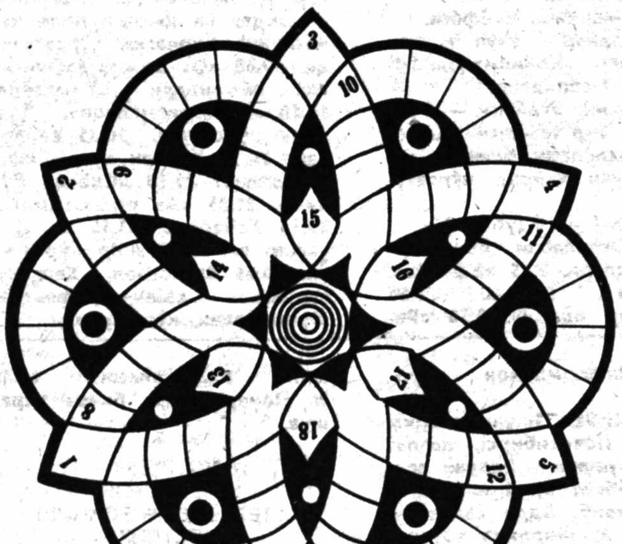

ЁЙЛАР БЎЙИЧА МАРКАЗ ТОМОН ЎНГГА: 1. Спорт кураши тури. 2. Достонлар яратувчи ва ижро этувчи ижодкор. 3. Ҳосилидан шоколад тайёрлашда ишлатиладиган тропик ўсимлик. 4. Автомобиллар пойгаси. 5. Сайроқи ўрмон қуши. 6. Тилдаги айрим ифодаларни ўзаро боғловчи мазмун.

ЁЙЛАР БЎЙИЧА МАРКАЗ ТОМОН ЧАПГА: 1. Олди-сотди муаммоси. 2. Гўзал, келишган маъноларини англатувчи аёл исми. 3. Типратиканнинг яна бир номи. 4. «Меҳробдан чаён» романи қаҳрамони. 5. Италия таркибидаги, Террен денгизидаги орол. 6. Адабиёт ва санъатда акс эттирилган воқеалар доираси.

ЁЙЛАР БЎЙИЧА: 7. Туркия пойтахти. 8. Қитъа. 9. Ўзбек халқ оғзаки ижодидаги ҳажвий латифалар қаҳрамони. 10. Ёпиқ ясси эгри чизиқли шакл. 11. Тарихий воқеа — ҳодиса ҳақидаги бадиий асар, ривоят. 12. Авлоддан-авлодга ўтиб борувчи урф-одатлар. 13. Қазилма бойлик манбаи. 14. Энг узун дарё. 15. Бўёқ модда. 16. Энг улкан жонивор. 17. Эртапишар мева. 18. Узум тупи.

Ф. ОРИПОВ тузган.

31 АВГУСТДА ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН БОШҚОТИРМАНИНГ ЖАВОБЛАРИ:

БЎЙИГА: 1. Қўшиқ. 2. Қарор. 3. Нуқта. 4. Раста. 5. Нимта. 8. Қудуқ. 9. Румий. 10. Арафа. 11. Адана. 12. Афина.

ЭНИГА: 3. Норин. 6. «Широқ». 7. «Қасам». 8. Қарға. 10. Арава. 13. Дамка. 14. Араби. 15. Қайла. 16. Анапа.

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Буюртма — 5814. Индекс: 64672. Босишга топшириш вақти 20.30. — Босишга топширилди — 19.30. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12